

Załącznik do Uchwały
Nr XLIII/610/2018
Rady Miejskiej w Koszalinie
z dnia 19 kwietnia 2018 r.

MIEJSKI PROGRAM

NA RZECZ

OSÓB STARSZYCH

NA LATA 2018-2022

KOSZALIN 2018 ROK

SPIS TREŚCI

I WSTĘP	str.3
II DIAGNOZA SPOŁECZNA	str.8
1. Osoby starsze w Polsce.....	str.9
2. Osoby starsze w województwie zachodniopomorskim	str.10
III OCENA SYTUACJI	str.13
1. Miejsce zamieszkania najstarszych mieszkańców Koszalina.....	str.13
2. Sytuacja zdrowotna seniorów.....	str.16
3. Świadczenia medyczne oferowane koszalińskim seniorom.....	str.17
4. Bezpieczeństwo koszalińskich seniorów.....	str.22
IV POMOC SPOŁECZNA DLA SENIORÓW I USŁUGI WSPIERAJĄCE	str.24
1. Usługi opiekuńcze.....	str.25
2. Pomoc osobom starszym niepełnosprawnym i ich opiekunom.....	str.27
3. Kierowanie i umieszczanie w domach pomocy społecznej.....	str.29
4. Dom Pomocy Społecznej „ Zielony Taras” w Koszalinie.....	str.30
5. Dom Seniora „Złote Serca”	str.30
6. Dzielne Domy Pobytu dla osób starszych.....	str.31
7. Środowiskowe Domy Samopomocy.....	str.33
8. Teleopieka.....	str.34
9. Koszalińska Koperta Życia.....	str.35

10. Program Koszalińska Karta Seniora.....	str.37
V AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA KOSZALIŃSKICH SENIORÓW.....	str.38
1.Koszalińska Rada Seniorów.....	str.38
2. Uniwersytety Trzeciego Wieku.....	str.40
3. Miejskie jednostki kultury i sportu.....	str.41
4. Organizacje pozarządowe.....	str.47
5. Rady Osiedli.....	str.49
VI OBSZARY PROBLEMOWE.....	str.50
1. Profilaktyka zdrowotna	str.50
2. Bezpieczeństwo i pomoc społeczna.....	str.50
3. Udział seniorów w życiu społecznym.....	str.51
4. Komunikacja i integracja międzypokoleniowa.....	str.51
VII CELE PROGRAMU I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	str.52
VIII REALIZATORZY PROGRAMU.....	str.61
IX FINANSOWANIE PROGRAMU.....	str.62
X KOORDYNACJA, MONITORING I EWALUACJA REALIZACJI PROGRAMU.....	str.62

I. WSTĘP

Od kilku lat w kraju i na świecie narasta problem postępującego zjawiska jakim jest starzenie się społeczeństwa, będącego wynikiem spadku przyrostu naturalnego oraz wydłużenia średniej długości życia. Dane i prognozy demograficzne wskazują, że polskie społeczeństwo będzie w najbliższych dziesięcioleciach starzeć się szybciej niż społeczeństwo Europy Zachodniej. Starzenie się społeczeństwa staje się kluczową kwestią również w naszym mieście. Niesie za sobą szereg konsekwencji i wyzwań w sferze socjalnej, medycznej, ekonomicznej i kulturowej, a problemy związane z podeszłym wiekiem są czynnikami zwiększającymi zagrożenie wykluczeniem społecznym osób z tej grupy wiekowej.

Starzenie się ludności niesie za sobą nowe, niełatwe wyzwania, wynikające z konieczności szerszego uwzględnienia seniorów we wszystkich sferach życia. Wzrost liczby seniorów wymaga podejmowania działań mających na celu wprowadzenie ułatwień dla ich funkcjonowania w społeczeństwie, a także stworzenia nowej oferty ukierunkowanej na osoby starsze. Niezbędne jest więc zdefiniowanie potrzeb zarówno seniorów jak i ich rodzin/opiekunów.

Właściwym zadaniem wydaje się, zatem stworzenie polityki społecznej Miasta Koszalina wobec osób starszych. Poprzez politykę społeczną wobec ludzi starszych należy rozumieć zespół kompleksowych, planowanych działań władz samorządowych oraz innych podmiotów społecznych, w zakresie:

- poprawy i utrzymania poziomu jakości życia i statusu społecznego osób starszych,
- poprawy bezpieczeństwa seniorów,
- zapewnienia możliwości uczestnictwa w kulturze i życiu społecznym miasta,
- umożliwienia prowadzenia aktywnego i niezależnego życia,
- integracji między pokoleniami,
- kształtowania pozytywnego obrazu starości w świadomości społecznej.

Zmiany demograficzne oparte na starzeniu się społeczeństwa powodują potrzebę opracowania i wdrożenia, jako ukierunkowanej polityki senioralnej w mieście Koszalin, **Miejskiego Programu na rzecz osób starszych na lata 2018-2022**. Program przewidziano na pięć lat, gdyż tylko działania kompleksowe i odpowiednio długookresowe mają szansę przynieść trwałe efekty dla poprawy sytuacji koszalińskich seniorów.

Misją Programu jest stworzenie lokalnego systemu wsparcia osób starszych we wszystkich sferach ich życia, dostosowanego do uwarunkowań ekonomicznych i społecznych miasta.

Program skierowany jest do wszystkich osób starszych z terenu Miasta Koszalina, osób aktywnych fizycznie i społecznie, a także osób samodzielnych potrzebujących zachęty do aktywnego udziału w życiu społecznym Miasta. Program dotyczy również osób częściowo zależnych, potrzebujących częściowego wsparcia i opieki, jak również osób niesamodzielnych, całkowicie zależnych od innych.

Potrzeby i możliwości osób starszych są zróżnicowane, zależą od lokalnych warunków ekonomicznych i społecznych, w wielu przypadkach zależą wręcz od najbliższego otoczenia, miejsca zamieszkania.

Stworzenie Miejskiego Programu na rzecz osób starszych na lata 2018-2022 podyktowane jest koniecznością korelacji zapisów programu z kierunkami strategicznymi określonymi w aktualnie obowiązujących dokumentach:

- Ustawa o osobach starszych z dnia 15 września 2015 roku,
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- Założenia Długoterminowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020,
- Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2016-2020.

W dniu 24 maja 2016 roku Rada Miejska w Koszalinie podjęła uchwałę Nr XXI/269/2016 o przyjęciu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2016-2020”. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy określono w dokumencie kierunki działań strategicznych potrzebnych do poprawy funkcjonowania sfery społecznej. Strategia zakłada inicjowanie przedsięwzięć zmierzających do tworzenia warunków sprzyjających integracji w starzejącym się społeczeństwie.

Zgodnie z kierunkami wynikającymi ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2016-2020 uwzględniono obszar wymagający wsparcia *Starzejące się społeczeństwo* oraz określono cel operacyjny *Zwiększenie aktywności i integracja społeczna seniorów*.

W poszczególnych celach priorytetowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2016-2020 zaplanowane zostały do realizacji następujące działania na rzecz seniorów:

Cel strategiczny 3 : ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW

Cel operacyjny 1. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu seniorów

Działania:

- ✓ Diagnozowanie sytuacji demograficznej miasta oraz zmieniających się potrzeb seniorów.
- ✓ Stworzenie długofalowej polityki senioralnej miasta- opracowanie i wdrożenie miejskiego programu na rzecz seniorów.
- ✓ Realizacja programów i projektów aktywizujących seniorów i budujących pozytywny wizerunek osób starszych wśród społeczności lokalnej.
- ✓ Wzmocnienie więzi i solidarności międzypokoleniowej.
- ✓ Utworzenie i realizacja „ Karty Seniora”
- ✓ Promowanie i rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej i rozrywkowej dla koszalińskich seniorów.

- ✓ Współpraca organizacji pozarządowych i instytucji działających na rzecz seniorów.
- ✓ Wspieranie tworzenia i funkcjonowania lokalnych grup wsparcia.
- ✓ Opracowanie i rozpowszechnianie informatorów o dostępnych formach pomocy dla seniorów.
- ✓ Wsparcie seniorów asystenturą osób starszych.

Cel operacyjny 2. Poszerzenie i poprawa świadczonych usług dla osób starszych

Działania:

- ✓ Rozwijanie oferty wsparcia seniorów w ich środowisku zamieszkania m.in. poprzez podwyższenie standardu usług z zakresu opieki i ochrony zdrowia i zwiększenie ich dostępności.
- ✓ Rozwój współpracy kadr pomocy społecznej z pielęgniarkami środowiskowymi.
- ✓ Rozwój i tworzenie placówek dziennego pobytu dla osób starszych.
- ✓ Wdrożenie systemu Teleopieki dla osób starszych.
- ✓ Dążenie do zwiększenia liczby miejsc w zakładach pielęgnacyjnych dla osób wymagających opieki.
- ✓ Dążenie do utworzenia placówki dla osób z otępieniem starczym i chorobą Alzheimera.
- ✓ Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla osób starszych i ich rodzin.
- ✓ Organizowanie pomocy psychologicznej dla osób starszych i ich rodzin
- ✓ Realizowanie programów profilaktyki zdrowotnej oraz bezpłatnych badań dla osób starszych.

Cel strategiczny 5. PROFILAKTYKA PROZDROWOTNA I ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO SPECJALISTYCZNEJ OPIEKI MEDYCZNEJ

Cel operacyjny 1. Poszerzenie i poprawa świadczonych usług opieki medycznej, w tym w szczególności dla osób starszych, niepełnosprawnych, uzależnionych, będących w kryzysie psychicznym.

Działania:

- ✓ Budowa międzyinstytucjonalnych koalicji służących rozwiązywaniu kwestii uzależnień.
- ✓ Dążenie do poprawy dostępu do opieki psychiatrycznej.
- ✓ Rozwój ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- ✓ Rozbudowa zakładu pielęgnacyjno-opiekuńczego.
- ✓ Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia oraz terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz wzmocnienie efektów leczenia.

Cel operacyjny 2. Profilaktyka zdrowia i promocja zdrowego stylu życia.

Działania:

- ✓ Realizowanie programów profilaktyki zdrowotnej i bezpłatnych badań dla osób starszych.
- ✓ Organizacja działania profilaktycznego pn. „ Biała sobota”.
- ✓ Edukacja rodzin w zakresie zasad higieny, zdrowego żywienia i zdrowego stylu życia.

Cel strategiczny 7. TWORZENIE DOGODNYCH WARUNKÓW DO ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH I ROZWOJU WOLONTARIATU.

Cel operacyjny 1. Zwiększenie aktywności społecznej obywateli poprzez inicjowanie wolontariatu na terenie miasta.

Działania:

- ✓ Organizacja i promowanie wolontariatu osób starszych oraz pomocy sąsiedzkiej.

Zakłada się, iż niniejszy dokument będzie stanowić wspólny strategiczny plan działań wobec problemu starości i starzenia się społeczeństwa oraz będzie realizowany wielopoziomowo przez wszystkie instytucje i organizacje podejmujące działania na rzecz osób starszych, co w przyszłości przyczyni się do usprawnienia systemu wspierania seniorów na terenie miasta Koszalina.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Procesy demograficzne związane ze starzeniem się ludności cechują się coraz większą dynamiką. W ostatnich latach wskaźnik starzenia się w Polsce z roku na rok wzrasta. Obecnie procesy ludnościowe charakteryzują się również spadkiem przyrostu naturalnego.

Zarówno „starość” i „starzenie się” to pojęcia, które nie zostały jeszcze jednoznacznie zdefiniowane, zarówno przez nauki biologiczne jak i społeczne.

Starość, to pojęcie traktowane jako proces oddziałujący na osobę w konsekwencji jej rozwoju, faza życiowa mająca charakter statyczny.

Starzenie się natomiast jest procesem rozwojowym polegającym na stopniowym obniżaniu możliwości czynnościowych narządów, co powoduje zachwianie równowagi wewnątrzustrojowej. Jest to zjawisko ciągłe i nieodwracalne o charakterze dynamicznym.

Osoba starsza to osoba podlegająca procesom starzenia się, co oznacza spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym i psychospołecznym, postępujące ograniczenie samodzielności życiowej skutkujące nasileniem zależności od otoczenia.

Proces starzenia przebiega etapami- najpierw następuje starzenie społeczne, a następnie fizyczne. Jego różnorodność determinowana jest przez warunki życia, płeć, miejsce zamieszkania.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), za początek starości uznaje 60 rok życia.

Wyróżnia się trzy zasadnicze etapy starości:

- od 60 do 75 roku życia- wiek podeszły (tzw. wczesna starość),
- od 75 do 90 roku życia- wiek starczy (tzw. późna starość),
- 90 rok życia i powyżej- wiek sędziwy (tzw. długowieczność).

Do najważniejszych problemów osób starszych zaliczyć należy:

- samotność,
- chorobę,
- niepełnosprawność, inwalidztwo,
- brak poczucia bezpieczeństwa i nietolerancja otoczenia,
- przemoc,
- problemy zabezpieczenia materialnego i medycznego.

1. Osoby starsze w Polsce

W 2012r. liczba ludności Polski wynosiła 38,5 mln osób. Odnotowano ujemny przyrost rzeczywisty ludności. Tempo ubytku ludności wyniosło 0,01 %, co oznacza , że na każde 10 tys. mieszkańców Polski ubyła 1 osoba.

Według przewidywań GUS liczba osób powyżej 65 roku życia zwiększy się w roku 2035 o 8,35 ml, co stanowić będzie 23 % ogólnej populacji kraju. W 2035 roku na 1000 osób w wieku produkcyjnym będzie przypadać około 736 osób w wieku nieprodukcyjnym.

Poniższa tabela obrazuje prognozę ludności Polski do 2035 roku według płci w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 1. Prognoza ludności Polski w wieku poprodukcyjnym do 2035 r.

Prognoza ludności Polski w wieku poprodukcyjnym (w tys.)			
Rok	Ogółem	Mężczyźni 65+	Kobiety 65+
2015	7380,3	2295,0	5085,3
2020	8367,9	2762,7	5605,2
2025	8996,7	3170,6	5826,1
2030	9289,1	3333,8	5655,3
2035	9621,7	3419,8	6201,9

Źródło: Prognoza ludności na lata 2008/2035 GUS

Z prognozy GUS wynika , że najwyższy wzrost osób starszych w Polsce przypada na lata 2015-2020. W tym czasie przewiduje się wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym o ponad 987 tysięcy, czyli o 13,4 %.

W skali całego społeczeństwa liczba osób starszych w roku 2020 stanowić będzie ponad 22%, w 2025 r.-24%, w 2030 r.-25%, w 2035 r.-26%. W 2035 roku największą dynamikę wzrostu zaobserwować będzie można wśród osób będących w wieku 90 + (ok. 2,5 krotny wzrost). Liczba osób w wieku 75 + w 2035 r. wyniesie ok. 4,5 mln (w 2010 r. ta liczba wynosiła 2,4 mln.)

Jak wynika z danych statystycznych w kolejnych latach w wieku poprodukcyjnym dominować będą kobiety. W 2035 roku będą stanowić 64,5% ogółu osób starszych w Polsce.

2. Osoby starsze w województwie zachodniopomorskim

Liczba ludności województwa zachodniopomorskiego systematycznie maleje, w roku 2015 w stosunku do roku poprzedniego liczba osób zmniejszyła się o 0,29%. w 2016 roku zmniejszyła się o 0,13%. Stan ludności na dzień 31 grudnia 2016 wynosił 1 708 174 osoby, co stanowiło niespełna 4,44% ludności całej Polski.

Zmiany w strukturze wiekowej ludności województwa zachodniopomorskiego wskazują na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Maleje udział dzieci i młodzieży w ogólnej liczbie ludności, rośnie natomiast liczba osób starszych. Na koniec 2015 roku struktura wieku ludności województwa zachodniopomorskiego wyglądała następująco:

- osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) – 17,5% (spadek w skali roku o 0,2 punkty procentowe),
- osoby w wieku produkcyjnym – 63,8% ogółu ludności (spadek w skali roku o 0,6 punkty procentowe),

- osoby w wieku poprodukcyjnym – 18,7% ludności (wzrost o 0,8 punkty procentowe).

Wartość wskaźnika obciążenia demograficznego mierzonego liczbą osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w województwie zachodniopomorskim wynosiła w 2015 roku 57 osób, więcej o dwie osoby niż w roku 2014.

Tabela 2. Liczba ludności województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Koszalin	109 343	109 170	108 605	107 970	107 680
Woj.zachodn.	1 721 405	1 718 861	1 715 431	1 710 482	1 708 174

Źródło: BDL GUS

Tabela 3. Liczba osób w wieku 60+ w mieście Koszalin w latach 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
60 +	26 336	27 326	28 263	29 231	30 177
% ogółu mieszkańców Koszalina	24,1	25,0	26,0	27,1	28,02

Źródło: BDL GUS

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wykazują, że liczba mieszkańców Koszalina na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła 107 680 osób, w tym 30 177 osób starszych, co stanowi ponad 28 % ogólnej liczby mieszkańców miasta.

Analiza danych GUS na dzień 31 grudnia 2016 roku dotyczących osób w poszczególnych przedziałach wiekowych pokazuje, że największą grupę koszalińskich seniorów stanowią osoby w wieku powyżej 70 roku życia-12 905 osób (tabela 4).

Tabela 4. Liczba seniorów w Koszalinie w poszczególnych przedziałach wiekowych na dzień 31 grudnia 2016 r.

	2016	Mężczyźni	Kobiety
60-64	9 098	4020	5078
65-69	8174	3478	4696
70 i więcej	12905	4725	8180
Ogółem	30 177	12223	17 954

Źródło: BDL GUS

Tabela 4 obrazuje udział mężczyzn i kobiet w ogólnej liczbie seniorów w 2016 roku. Warty podkreślenia jest wyższy wskaźnik udziału kobiet do mężczyzn, najwyższy w przedziale wiekowym 70 lat i więcej- 63,39 % w stosunku do ogółu seniorów w tym przedziale wiekowym.

Tabela 5. Liczba seniorów w Koszalinie w podziale na wiek i płeć w latach 2012-2016

	2012		2013		2014		2015		2016	
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
60-64	3988	5085	4011	5137	3945	5179	4008	5100	4020	5078
	9073		9148		9124		9108		9098	
65-69	2367	3014	2697	3491	3029	3906	3366	4455	3478	4696
	5381		6188		6935		7821		8174	
70 i więcej	4319	7563	4356	7634	4443	7761	4476	7826	4725	8180
	11882		11990		12204		12302		12905	

Źródło: BDL GUS

Tabela 5 obrazuje podział seniorów na płeć w stosunku do ogólnej liczby seniorów w danej grupie wiekowej. Tak jak w całym kraju przewagę wśród seniorów stanowią kobiety.

Duża dysproporcja pomiędzy liczbą mężczyzn i kobiet daje wyraźny sygnał dla podmiotów organizujących wsparcie dla osób starszych o konieczności zwiększenia oferty skierowanej do kobiet.

Istotną konsekwencją demograficznego starzenia się społeczeństwa jest coraz częstsze samotne zamieszkanie osób starszych- tzw. singularyzacja starości. W przyszłości wzrost liczby jednoosobowych gospodarstw domowych będzie się utrzymywał. Znacznie częściej w jednoosobowych gospodarstwach pozostają kobiety. Sposób funkcjonowania pokolenia starszego będzie wpływał na życie społeczeństwa jako całości. Coraz ważniejsze staje się więc wspieranie aktywności osób starszych w życiu zawodowym i społecznym, jak również wykorzystywanie potencjału starszych mieszkańców przez społeczności lokalne (między innymi poprzez inicjowanie i rozwój dialogu międzypokoleniowego).

Bycie osobą starszą często łączy się z wykluczeniem społecznym, co przejawia się w tej grupie m.in. niskim odsetkiem osób uczestniczących w jakichkolwiek formach kształcenia, niską aktywnością zawodową, niskim odsetkiem osób starszych korzystających z nowoczesnych technologii telekomunikacyjnych, złą sytuacją materialną oraz biernym sposobem spędzania wolnego czasu.

III OCENA SYTUACJI

1. Miejsce zamieszkania najstarszych mieszkańców Koszalina

Mieszkańcy Koszalina zamieszkują 17 osiedli. Najwięcej osób starszych zamieszkuje na osiedlu Wspólny Dom- 4071 osób, drugim pod względem liczby osób jest osiedle im. Melchiora Wańkowicza- 2448 osób, zaś trzecim osiedle „ Na Skarpie”- 2418 osób. Biorąc pod uwagę procentowy odsetek liczby osób starszych do liczby osób zamieszkujących dane osiedle najwięcej osób starszych zamieszkuje na osiedlu Na Skarpie- 33,3 % ogółu mieszkańców, na drugim miejscu jest osiedle im. Melchiora Wańkowicza- 31,5 %, na trzecim miejscu osiedle im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich- 29,7 %.

Tabela 6. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkała w poszczególnych osiedlach.

Jednostki urbanistyczne	Liczba ludności zamieszkałej na terenie osiedla	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności
Osiedle im. Melchiora Wańkowicza	7774	2448	31,5
Osiedle im. Tadeusza Kotarbińskiego	5659	1172	20,7
Osiedle Bukowe	4479	1030	23,0
Osiedle im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich	7561	2248	29,7
Osiedle Jamno - Łąbusz	1219	164	13,5
Osiedle Jedliny	3138	811	25,8
Osiedle Lechitów	8630	1835	21,3
Osiedle Lubiatowo	1118	143	12,8
Osiedle Morskie	5822	1517	26,1
Osiedle Na Skarpie	7266	2418	33,3
Osiedle Nowobramskie	7397	1304	17,6
Osiedle Raduszka	2467	327	13,3
Osiedle Rokosowo	7394	1495	20,2
Osiedle Śródmieście	7433	1537	20,7
Osiedle Tysiąclecia	5790	1387	24,0
Osiedle Wspólny Dom	14942	4071	27,2
Osiedle Unii Europejskiej	1943	166	8,5
Miasto Koszalin	100032	24073	24,1

Źródło: opracowanie na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Koszalinie według stanu na dzień 31.12.2015 r.

Mieszkanie jest dobrem szczególnie istotnym dla funkcjonowania zarówno jednostki jak i całej rodziny. Służy zaspokajaniu podstawowych funkcji biologicznych i jest miejscem regeneracji sił, a zatem elementarną potrzebą z punktu widzenia każdego człowieka. Utrzymanie lokalu we właściwym stanie technicznym i higieniczno-sanitarnym wymaga nakładów często przekraczających możliwości finansowe, fizyczne i organizacyjne najemców. Problem ten dotyczy w głównej mierze jednoosobowych gospodarstw domowych, w tym samotnych osób starszych, mieszkających w obiektach o bardzo złym stanie technicznym.

Niskie świadczenia emerytalne sprawiły, że wielu seniorów żyje na granicy ubóstwa, nie mając możliwości zaspokajania nawet elementarnych potrzeb, w tym dokonywania opłat za mieszkanie.

Wsparciem dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji jest dodatek mieszkaniowy.

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych. Przysługuje najemcom, podnajemcom, członkom spółdzielni oraz właścicielom lokali mieszkalnych. Do świadczenia tego uprawnione są również osoby, zajmujące lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, ale oczekujące na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny. Świadczenie wypłacane jest bezpośrednio na konto zarządcy budynku na zmniejszenie opłat czynszowych. Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, jeśli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy przed datą złożenia wniosku o przyznanie nie przekraczał w 2016 roku 1544,48 zł w gospodarstwie jednoosobowym i 1103,20 zł w gospodarstwie wieloosobowym. Warunkiem otrzymania dodatku mieszkaniowego jest spełnienie równocześnie trzech kryteriów określonych w ustawie, tj. posiadanie tytułu prawnego do zajmowanego lokalu mieszkalnego, nie przekroczenie granicznej powierzchni użytkowej oraz dochodu.

2. Sytuacja zdrowotna seniorów

Przeprowadzone przez NFZ analizy wskazują, że okres zapotrzebowania na szereg usług medycznych, właściwych dla wieku wydłuża się i przesuwa w kierunku osób coraz starszych. Osoby starsze są jedną z najistotniejszych grup odbiorców świadczeń opieki zdrowotnej.

Choroby wieku podeszłego, to nie tylko choroby somatyczne, ale w dużej mierze to choroby związane z psychiką. Seniorzy skarżą się na trudności z przyswajaniem nowych informacji, mniejszą zdolność reagowania, trudności z adaptacją w nowej sytuacji, zmniejszoną podzielnością uwagi. Pamięć wraz z myśleniem, procesami postrzegania, funkcjami językowymi i wzrokowo- przestrzennymi wchodzi w skład funkcji poznawczych, które wraz z wiekiem ulegają pogorszeniu. W Polsce u prawie 28 % badanych seniorów występuje lekkie lub umiarkowane otępienie. Oczywiście problemy zdrowotne mają odmienny przebieg i inny stopień nasilenia u różnych osób. Jednocześnie kwestie leczenia są ściśle związane z problemami finansowymi (zakup leków, wizyty lekarskie, ograniczenia dietetyczne).

Pomimo wielu dolegliwości jakie występują u osób starszych, większość to osoby, które są sprawne fizycznie i z którymi można nawiązać kontakt słowny.

Jedną z głównych potrzeb osób starszych jest potrzeba ochrony zdrowia i dostępu do opieki medycznej. Największym zadaniem jest podnoszenie świadomości zdrowotnej w zakresie zdrowia psychicznego i fizycznego. Działania profilaktyczne skierowane do seniorów przyczynią się do polepszenia kondycji zdrowotnej seniorów w przyszłości.

Według danych ogólnopolskich osoby starsze cierpią najczęściej na choroby:

- kardiologiczne,
- okulistyczne,
- ortopedyczne,
- naczyniowe.

3. Świadczenia medyczne oferowane koszalińskim seniorom

✓ Zakłady Podstawowej Opieki Zdrowotnej

W Koszalinie seniorzy mają zapewnioną opiekę zdrowotną i mogą korzystać z 16 zakładów podstawowej opieki zdrowotnej posiadających kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia oraz z 6 szpitali.

Tabela 7. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej w Koszalinie w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej posiadających kontrakt z NFZ

Lp	Nazwa Zakładu Opieki Zdrowotnej	Nr telefonu
1	Przychodnia Lekarska „VITA” s. c. Al. Monte Cassino 13, 75 - 414 Koszalin	94 347-72-00 94 347-72-01
2	Zakład Opieki Zdrowotnej „Panaceum” ul. Krzyżanowskiego 1, 75-328 Koszalin, ul. Raławicka 15-17, 75-016 Koszalin	94 346-44-78 94 348-82-86
3	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Twoje Zdrowie” ul. Kościuszki 7, 75-404 Koszalin	94 342-54-03
4	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Salvita” s. c ul. Kolejowa 71, 75-108 Koszalin	94 342-75-45
5	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PULS” ul. Św. Wojciecha 1, 75-666 Koszalin	94 340-58-38
6	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Na Skarpie” s.c. ul. Spokojna 48-50, 75-233 Koszalin	94 343-25-75
7	Wojskowa Specjalistyczna Przychodnia Lekarska Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej ul. Zwycięstwa 204 A, 75-640 Koszalin	94 343-77-92 94 343-77-02
8	Nasz Zakład Opieki Zdrowotnej „Rodzina” ul. Lelewela 7, 75- 450 Koszalin, Al. Monte Cassino 13, 75-411 Koszalin	94 343-66-00 94 343-04-22
9	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Cordis” ul. Kościuszki 7, 75-404 Koszalin	94 346-24-71 94 342-56-28

10	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Profilaktyka” ul. Staszica 8a, 75-256 Koszalin	94 347-74-82 504-013-814
11	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej MSW ul. Szpitalna 2, 75-720 Koszalin	94 347-16-44 94 347-16-88
12	Medical Beta Sp. z o.o. ul. H. Modrzejewskiej 15, 75-721 Koszalin	94 341-10-49 94 340-09-99 604-549-478
13	CM Beta – Tarnowski ul. Traugutta 31/375-587 Koszalin	502-590-411 94 343-22-99
14	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Art.-Med.” ul. Św. Wojciecha 1, 75-666 Koszalin	94 346-30-29
15	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Clinika, ul. Okulickiego 24 A, 75-433 Koszalin	94 340-70-83
16	Zespół Lekarza Rodzinnego Elkap, ul. Zakole 1A, 75-814 Koszalin	94 342-02-42

Tabela 8. Wykaz szpitali w Koszalinie posiadających kontrakt z Zachodniopomorskim Oddziałem Narodowego Funduszu Zdrowia

Lp.	Nazwa szpitala	Nr telefonu
1	Szpital Wojewódzki im. M. Kopernika ul. Chałubińskiego 7, 75-581 Koszalin	94 348-84-00
2	Specjalistyczny Zespół Gruźlicy i Chorób Płuc ul. Niepodległości 44-48, 75-252 Koszalin	94 342 20 51 do (53)
3	Samodzielny Publiczny ZOZ MSW ul. Szpitalna, 75-720 Koszalin	94 347-16-84
4	NZOZ Uromed Sp. z o.o. ul. Głowackiego 7, 75-402 Koszalin	94 340-00-65
5	Prywatna Lecznica Chirurgiczna Praxis sp. z o.o. al. Armii Krajowej 7, 75-200 Koszalin	94 346-14-01
6	Euromedic Onkoterapia Sp. z o.o. Międzynarodowe Centrum Onkoterapii ul. T. Chałubińskiego, 775-581 Koszalin	94 711-13-00

✓ **Placówki medyczne świadczące opiekę zdrowotną dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia**

Opieka stacjonarna:

- Środkowopomorskie Centrum Zdrowia Psychicznego „Medison”
75-642 Koszalin ul. Sarzyńska 9, nr tel. 94 347-07-54/55
 - Oddział Psychiatryczny
 - Oddział Psychiatryczny Dzienny
 - Oddział Detoksykacyjny Alkoholowy
 - Oddział Detoksykacyjny Psychoaktywny
 - Oddział Opiekuńczo Leczniczy Psychiatryczny dla Dorosłych
 - Oddział Psychiatrii Sądowej o podstawowym zabezpieczeniu

Opieka ambulatoryjna

- Środkowopomorskie Centrum Zdrowia Psychicznego „Medison”
75-601 Koszalin ul. Zwycięstwa 119, nr tel. 94 348-90-06, 666- 028- 185
 - Poradnia Zdrowia Psychicznego
 - Poradnia Leczenia Uzależnień
 - Poradnia Seksuologiczna i Patologii Więzi
 - Zespół Leczenia Środowiskowego
 - Szkoła Życia dla Rodziców
 - Grupa Wsparcia Społecznego
- Psychiatryczny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej 75-414 Koszalin
Al. Monte Cassino 13, nr tel. 94 342-53-15
 - Poradnia Zdrowia Psychicznego
- Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień ANON 75-414 Koszalin Al. Monte Cassino 13, nr tel. 94 343-07-48,
 - Poradnia Psychologiczna
 - Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkohol
 - Oddział Dzienny Terapii Uzależnień od Alkohol

- Samodzielny Publiczny ZOZ MSW 75-720 Koszalin ul. Szpitalna 2, nr tel. 94 347-16-06
- Poradnia Zdrowia Psychicznego
- Niepubliczny ZOZ Przychodnia Clinica 75-433 Koszalin ul. Okulickiego 24a, nr tel. 94 340-70-83
- Poradnia Zdrowia Psychicznego

✓ **Świadczenia opieki długoterminowej w Koszalinie**

- Specjalistyczny Zespół Gruźlicy i Chorób Płuc 75-252 Koszalin ul. Niepodległości 44-48, nr tel. 94 340-95-59, 94 340-67-36.

Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy przy Specjalistycznym Zespole Gruźlicy i Chorób Płuc w Koszalinie jest placówką stacjonarną w której prowadzi się całodobową opiekę obejmującą świadczenia o charakterze pielęgnacyjnym, opiekuńczym i rehabilitacyjnym z uwzględnieniem kontynuacji leczenia farmakologicznego i dietetycznego dla pacjentów nie wymagających leczenia szpitalnego. Zakład posiada 27 łóżek. Zapewnia profesjonalną opiekę pielęgnacyjną i opiekuńczą pacjentom w różnym wieku, z dużym upośledzeniem zdolności do samodzielnego poruszania się oraz tym, którzy w realizacjach swych podstawowych potrzeb są niemal całkowicie uzależnieni od osób trzecich. Personel Zakładu edukuje pacjenta, przygotowuje do samoopieki i samopielęgnacji, pomaga w adaptacji do sytuacji zmienionej w wyniku choroby. Oferta świadczeń skierowana jest przede wszystkim do pacjentów, u których proces intensywnego leczenia został zakończony, a kluczowym zadaniem pozostaje intensywna specjalistyczna opieka długoterminowa. Do Zakładu nie mogą zostać przyjęte osoby, dla których podstawowym wskazaniem do objęcia opieką jest choroba psychiczna, zaawansowana choroba nowotworowa lub uzależnienie. Sposób i tryb kierowania osób do zakładu pielęgnacyjno-opiekuńczego publicznego oraz zasady ustalania odpłatności za pobyt w tych zakładach określa

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie kierowania do zakładów opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych (Dz. U. z 2012 r. nr 731).

- Hospicjum im. św. Maksymiliana Kolbego 75-136 Koszalin ul. Zdobywców Wału Pomorskiego 80, nr tel. 94 340-36-96, 600- 233- 822.

Koszalińskie Hospicjum sprawuje opiekę nad osobami terminalnie chorymi zarówno w ich domach, jak i w ośrodku stacjonarnym (15 łóżkowym). Zespół opiekujący się chorymi składa się z lekarzy, pielęgniarek, wolontariuszy, psychologa, kapłana i rehabilitanta. Grupa ta kieruje się zasadą zapewnienia choremu jak najlepszych warunków w okresie dla niego najtrudniejszym, starając się eliminować ból fizyczny i duchowy, wyciszać stany lękowe, zapobiegać depresji, towarzysząc choremu w ostatnich chwilach życia. Ideą opieki paliatywnej jest skierowanie całej uwagi na potrzeby chorego.

- Pielęgniarskie Usługi Długoterminowe „ Bogumiła” Bogumiła Aziewicz-Gabis 75-252 Koszalin ul. Niepodległości 44-48, nr tel. 508-185-558 oraz „ Lusi-Med.” Lucyna Szpilak 75-252 Koszalin ul. Niepodległości 44-48, nr tel. 668-120-688. Placówki w.w mają podpisaną umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia na świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze. Świadczą opiekę pacjentom na terenie miasta Koszalina.

✓ **Program szczepień ochronnych przeciwko grypie dla osób z grupy podwyższonego ryzyka powyżej 65 roku życia.**

Program realizowany przez Miasto Koszalin od 2006 roku, skierowany jest do osób powyżej 65 roku życia. Z danych statystycznych wynika, że wzrasta liczba osób korzystających ze szczepień. W 2016 roku zaszczepiono 3 874 osoby o 874 więcej niż w roku 2006.

W latach 2006 - 2016 szczepieniami przeciwko grypie zostało objętych 36.840 osób powyżej 65 roku życia. Na realizację programu przeznaczono z budżetu miasta kwotę 978.197 zł.

Tabela 9. Liczba osób zaszczepionych w latach 2006-2016

	2006	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba zaszczepionych przeciwko grypie	3.000	3.532	3.335	3.908	3.917	3.863	3.868	3.753	3.790	3.874
Koszt szczepień (zł)	75.000	105.960	100.000	101.608	101.842	96.575	96.700	97.458	102.330	100.724
Liczba realizatorów szczepień	8	8	8	12	10	13	14	8	13	14

Źródło: UM w Koszalinie

4. Bezpieczeństwo koszalińskich seniorów

W Koszalinie coraz częściej odnotowuje się negatywne zjawiska w postaci kradzieży, oszustw lub innych przestępstw i wykroczeń popełnianych na seniorach. Policja odnotowuje przestępstwa, w których pokrzywdzonymi są osoby w podeszłym wieku. Z uwagi na pojawiającą się w tym wieku bezradność i samotność osoby w wieku starszym stają się łatwym celem dla grup przestępczych. Sprawcy nie zważają na status społeczny swoich ofiar, wykorzystują ich łatwowierność, dobroć, chęć pomocy innym osobom. W 2017 roku Komenda Miejska Policji prowadziła 7 postępowań przygotowawczych w sprawie oszustwa metodą „na wnuczka”.

Kolejną bardzo ważną kwestią bezpieczeństwa jest stosowanie względem osób starszych praktyk handlowych, związanych głównie z usługami finansowymi. Z uwagi na fakt, iż wiele zasad obowiązujących na rynku usług finansowych pozostaje dla osób w podeszłym wieku niezrozumiałych, pojawiają się kłopoty z podjęciem właściwych decyzji czy zaufaniem do osób i firm oferujących usługi na tym rynku. Zbyt często prowadzi to pochopnych, nie do końca przemyślanych wyborów.

Koszalińska policja prowadzi działania edukacyjno- informacyjne mające na celu podniesienie świadomości seniorów w kwestii ogromnego wpływu prawidłowych zachowań w sytuacji zagrożenia.

Komenda Miejska Policji na terenie Miasta Koszalina realizuje następujące programy edukacyjne :

- „Bezpieczny senior”- wojewódzki program skierowany do osób starszych, którego celem jest uczulenie seniorów na zasady działania przestępców oszukujących metodą na tzw. „wnuczka”. Równoległe prowadzony jest projekt KMP Koszalin pn.
- „Nie daj się oszukać, przez telefon każdy może być twoim wnuczkiem”
- Program „Nie daj się ustrzelić złodziejowi!”. Jego ideą jest aktywny udział społeczeństwa w dbaniu o swoją własność, a celem ograniczenie liczby kradzieży i włamań do różnego rodzaju nieruchomości poprzez świadome, skuteczne i odpowiednie przygotowanie okien, drzwi, wejść na posesje oraz stosowania właściwych zabezpieczeń.

Istotnym elementem związanym z bezpieczeństwem osób starszych jest przestrzeganie bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Osoby starsze często przez swoją nieostrożność narażają siebie i najbliższe otoczenie na różnorodne zdarzenia, których skutki mogą być tragiczne. Zatrucia tlenkiem węgla, pożary, są często spowodowane niewłaściwym użytkowaniem instalacji grzewczych, nieostrożnością przy posługiwaniu się ogniem otwartym (zapałki, papierosy).

Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Koszalinie podejmuje działania edukacyjne i profilaktyczne mające na celu uświadomienie zagrożeń wynikających min. z braku świadomości tych zagrożeń i nieostrożności.

Instytucje porządku publicznego w Koszalinie

- Komenda Miejska Policji 75-001 Koszalin ul. Słowackiego 11, nr tel. **997**
lub 94 342- 95- 05

Dzielnice:

Dzielnica nr 1- nr tel. 94 342-94-59 lub 571-323-674

Dzielnica nr 2- nr tel. 94 342-95-73 lub 571-323-676

Dzielnica nr 3- nr tel. 94 342-96-37 lub 571-323-678

Dzielnica nr 4- nr tel. 94 342-94-93 lub 571-323-680

Dzielnica nr 5- nr tel. 94 342-95-67 lub 571-323-673

Dzielnica nr 6- nr tel. 94 342-96-14 lub 571-323-677

Dzielnica nr 7- nr tel. 94 342-91-46 lub 571-323-675

Dzielnica nr 8- nr tel. 94 342-91-43 lub 571-323-679

Dzielnica nr 9- nr tel. 94 342-94-08 lub 571-323-672

- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej 75-738 Koszalin ul. Strażacka 8,
nr tel. **998** lub centrala 94 345-52-30
- Straż Miejska 75-007 Koszalin ul. Mariańska 9, nr tel. **986** lub 94 346-09-67
- Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego filia w Koszalinie 75-404 Koszalin
Kościszki 5, nr tel. 94 347 51 40, **999** lub **112**

IV. POMOC SPOŁECZNA DLA SENIORÓW I USŁUGI WSPIERAJĄCE

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie przyznaje świadczenia osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, również osobom starszym. Świadczenia przyznawane są w formie zasiłków pieniężnych tj. zasiłek stały, okresowy, celowy oraz w formie niepieniężnej w postaci pracy socjalnej, posiłków, usług opiekuńczych. Wysokość udzielonej pomocy uzależniona jest od dochodu świadczeniobiorcy oraz możliwości finansowych Ośrodka. Każdy wniosek rozpatrywany jest indywidualnie.

Tabela 10. Liczba osób starszych korzystających z pomocy społecznej w Koszalinie w latach 2012-2016

Rok	Liczba osób starszych korzystających z pomocy społecznej	% ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej
2013	510	13,6 %
2014	503	15,7 %
2015	537	18,1 %
2016	603	22,5%

Źródło: MOPR Koszalin

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że każdego roku wzrasta liczba osób starszych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

1. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze należą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Obligatoryjnie przysługują osobom samotnym. Obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnianie kontaktów z otoczeniem. Osobom obłożnie chorym o największym stopniu dysfunkcji organizmu, całkowicie niezdolnym do samodzielnej egzystencji zapewniana jest opieka trzy razy w ciągu dnia, a także w dni wolne od pracy, niedziele i święta.

Usługi opiekuńcze przyznawane są na wniosek osoby zainteresowanej bądź jej przedstawiciela ustawowego. Miejscem złożenia dokumentów i organem wydającym decyzję o przyznaniu usług opiekuńczych jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie. W decyzji określa się miejsce świadczenia usług, zakres i wymiar usług oraz wysokość odpłatności.

Usługi opiekuńcze od września 2015 r. świadczy Dom Pomocy Społecznej „ Zielony Taras” w Koszalinie (Dział Usług Opiekuńczych).

Do zadań Działu Usług Opiekuńczych należy rozpoznawanie oraz zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych w tym zapewnianie niezbędnej opieki pielęgnacyjnej osobom starszym, samotnym, niepełnosprawnym, wymagającym wsparcia osób drugich lub pomocy instytucjonalnej. W ramach swoich obowiązków opiekunki zatrudnione w DUO wykonują u swoich podopiecznych następujące czynności:

- czynności pielęgnacyjne – dbanie o higienę podopiecznego, pomoc przy myciu i ubieraniu, załatwianiu potrzeb fizjologicznych, zmianie pozycji, podawaniu posiłków i karmienie, zapobieganie powstawaniu odleżyn;
- czynności gospodarcze – zakup artykułów spożywczych, przygotowanie posiłku lub jego dostarczanie, utrzymanie w czystości sprzętu gospodarstwa domowego, sanitarnego, bieżące porządki w pokoju, w którym stale przebywa podopieczny, pranie bielizny osobistej i lekkiej odzieży, palenie w piecu, przynoszenie opału itp.,
- pomoc w zakresie rozwiązywania problemów zdrowotnych (w szczególności kontaktów ze służbą zdrowia), rodzinnych (kontakt z członkami rodziny w ramach współdziałania w zapewnieniu opieki nad podopiecznym)
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych: dokonywanie opłat w imieniu podopiecznego;
- podtrzymywanie indywidualnych zainteresowań: dostarczanie prasy i książek, czytanie podopiecznym, spacer, zachęcanie do kontaktów sąsiedzkich.

Z danych zamieszczonych w tabeli 11 wynika, że popyt na usługi opiekuńcze wzrasta. W 2016 roku z usług opiekuńczych na podstawie wydanych decyzji korzystało 321 osób (o 93 osoby więcej niż w roku 2013).

Tabela 11. Usługi opiekuńcze świadczone w latach 2013-2016

lp	Nazwa świadczenia	2013 rok	2014 rok	2015 rok	2016 rok
1	Liczba wydanych decyzji na świadczenie usług opiekuńczych	228	234	267	321
2	Łączna liczba godzin	59 966	57 410	58 532	65 303
3	Miesięczna średnia liczba godzin na osobę	21	20	18	16

Źródło: Sprawozdanie DPS i MOPR

2. Pomoc osobom niepełnosprawnym starszym i ich opiekunom

Osoby w podeszłym wieku z orzeczoną niepełnosprawnością korzystają w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Koszalinie ze wsparcia finansowego w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2016r. poz. 2046).

Do powyższych zadań realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych ze środków finansowych PFRON, należy:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych,
- likwidacja barier komunikacyjnych i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów.

Tabela 12. Dofinansowanie osób niepełnosprawnym starszych ze środków PFRON, z podziałem na stopień niepełnosprawności w latach 2013-2016

Stopień niepełnosprawności	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie 2013 r.	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie 2014 r.	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie 2015 r.	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie 2016 r.
znaczny	97	72	79	56
umiarkowany	48	58	44	25
lekki	35	87	70	63
razem	180	217	193	144

Źródło: MOPR Koszalin

Tabela 13. Rodzaj udzielonego dofinansowania osobom niepełnosprawnym starszym ze środków PFRON w latach 2013-2016

Rodzaj pomocy	Liczba osób 2013 r.	Liczba osób 2014 r.	Liczba osób 2015 r.	Liczba osób 2016 r.
dofinansowania uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	46	16	15	21
<u>dofinansowania likwidacji barier:</u>	6	1	2	3
- technicznych	5	2	0	0
- w komunikowaniu się	1	2	0	0
- architektonicznych				
<u>dofinansowania zakupu:</u>				
- przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	112	193	176	118
- sprzętu rehabilitacyjnego	10	3	0	2
Razem	180	217	193	144

Źródło: MOPR Koszalin

3. Kierowanie i umieszczanie w domach pomocy społecznej

Do zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej należy kierowanie osób do domów pomocy społecznej. O skierowanie może ubiegać się osoba wymagająca

całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogąca samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie całodobowych usług opiekuńczych.

Zachodzące zmiany w rodzinach, społeczeństwie, rozluźnienie stosunków międzyludzkich, złe warunki mieszkaniowe, a przede wszystkim zdrowotne zmuszają osoby starsze i przewlekle chore oraz, często ich rodziny, do podjęcia decyzji o zamieszkaniu w Domu Pomocy Społecznej.

Tabela 14. Liczba osób powyżej 60 r.ż. skierowanych do domów pomocy społecznej w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
Liczba osób skierowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie do domów pomocy społecznej	23	42	95	52 (DPS Koszalin) 26 poza Koszalin 78

Źródło: MOPR Koszalin

Tabela poniżej przedstawia liczbę osób powyżej 60 roku życia umieszczonych w domach pomocy społecznej w Koszalinie i poza Koszalinem

Tabela 15. Liczba osób starszych umieszczonych w DPS w latach 2013-2016

Rok	Liczba osób umieszczonych do DPS w Koszalinie	Liczba osób przebywających w DPS poza Koszalinem
2013	-	96
2014	-	112
2015	83	87
2016	29	109

Źródło: MOPR Koszalin

4. Dom Pomocy Społecznej „ Zielony Taras” w Koszalinie 75- 206 Koszalin ul. L. Teligi 4, nr tel. 94 717-08-90

Dom jest placówką działającą w formie jednostki budżetowej, dla której organem prowadzącym jest Gmina Miasto Koszalin. Placówka utworzona została na podstawie Uchwały Nr XLIII/646/2014 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie utworzenia Domu Pomocy Społecznej.

Wojewoda Zachodniopomorski zezwolił na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej na czas nieokreślony decyzją administracyjną z dnia 29 czerwca 2015 r.

Dom przeznaczony jest dla 88 osób, w tym 78 osób przewlekle somatycznie chorych oraz 10 osób w podeszłym wieku. W Domu prowadzone są 2 miejsca czasowego pobytu, przyznawane decyzją administracyjną na okres do jednego miesiąca, nie częściej niż dwa razy do roku.

Podstawową działalnością Domu Pomocy Społecznej „ Zielony Taras” w Koszalinie jest świadczenie mieszkańcom domu usług w zakresie potrzeb bytowych tj. miejsca zamieszkania, wyżywienia, odzieży i obuwia, utrzymania w czystości, świadczenia usług opiekuńczych czyli udzielaniu pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnacji, pomocy w załatwianiu spraw osobistych, usług wspomagających i wspierających tzn. podnoszeniu sprawności i aktywizowaniu, zaspokajaniu potrzeb religijnych i kulturalnych, pomoc w nawiązywaniu kontaktów z rodziną i społecznością lokalną, zapewnieniu bezpieczeństwa i przestrzeganiu praw mieszkańca. Dom respektuje i gwarantuje prawo mieszkańców do realizacji praktyk religijnych zgodnie z wyznaniem.

5. Dom Seniora „Złote Serca” 75-668 Koszalin ul. Leśna 6, nr tel. 692-60-45-89

Dom Seniora Złote Serca jest jednostką prywatną oferuje całodobową opiekę dla 32 osób. Oferuje pobyty krótkoterminowe przydatne w nagłych okolicznościach, jak i długoterminowe.

Budynek usytuowany jest w zacisznym miejscu wschodniej części miasta. W pobliżu znajduje się las i szpital.

Mieszkańcy mają zapewnioną całodobową opiekę wykwalifikowanego personelu ,zajęcia w ramach spędzania wolnego czasu, oraz posługę duszpasterską.

6. Dienne domy pobytu dla osób starszych

W Koszalinie funkcjonują dwaienne domy:

- Dzienny Dom Pomocy „Złoty Wiek”
- Dzienny Dom Pogodna Jesień „ Senior +”
- Dom Dziennego Pobytu dla Osób Starszych przy Caritas

Dzienny Dom Pomocy „Złoty Wiek” 75-525 Koszalin ul. Piłsudskiego 64, nr tel. 94 341 92 67. Od 1 września 2015 r. jest jednostką organizacyjną Domu Pomocy Społecznej w Koszalinie.

Dom przeznaczony jest dla osób w wieku powyżej 60 lat. Dysponuje 30 miejscami i jest czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00-15.00.

Placówka zapewnia samotnym seniorom, często o ograniczonej sprawności psychofizycznej różnorodne formy spędzania wolnego czasu:

Terapia zajęciowa:

- ✓ zajęcia manualne- rękodzieło, zajęcia plastyczne,
- ✓ zajęcia kulturalno-oświatowe- prelekcje, pogadanki, przegląd prasy,
- ✓ gry i zabawy dydaktyczne poprawiające i utrzymujące pamięć, np. kalambury, bingo, krzyżówki,
- ✓ aktywizacja ruchowa w tym gimnastyka,
- ✓ zajęcia rekreacyjno-taneczne poprzez wdrażanie prostych układów choreograficznych,
- ✓ zajęcia muzyczne- ćwiczenia oddechowe, emisja głosu, wspólne muzykowanie,
- ✓ inscenizacje teatralne.

Dostęp do kultury:

- ✓ czynny udział w spotkaniach integracyjnych,
- ✓ wyjścia do muzeum, kina i teatru,
- ✓ spotkania z ciekawymi ludźmi zasłużonymi dla miasta i kultury,
- ✓ korzystanie z prasy oraz zbiorów biblioteki DDP.

Dzienny Dom Pogodna Jesień „Senior +” 75-206 Koszalin ul. L.Teligi 4,

nr tel. 94 717-08-98

jest jednostką organizacyjną Domu Pomocy Społecznej, powstał w ramach Rządowego Programu Wieloletniego „Senior- WIGOR” na lata 2015-2020 edycja 2015. Czynny jest od poniedziałku do piątku, w godzinach od 7.00 do 18.00. Dom dysponuje 30 miejscami i przeznaczony jest dla osób w wieku powyżej 60 lat, będących mieszkańcami Miasta Koszalina, mających zmniejszoną sprawność fizyczną i trudności w organizacji życia codziennego, które z powodu choroby, niepełnosprawności wymagają częściowej opieki innych osób.

W Dziennym Domu Pogodna Jesień „Senior +” prowadzone są następujące formy działalności:

- ✓ zajęcia usprawniające ruchowo, w tym rehabilitacyjne mające na celu utrzymanie lub poprawienie utraconej sprawności,
- ✓ zajęcia rekreacyjne, kulturalne pozwalające na podtrzymywanie sprawności psychofizycznej możliwie w jak najlepszej kondycji oraz integrację ze społecznością lokalną,
- ✓ zajęcia edukacyjne mające na celu utrzymanie seniorów w jak najlepszej kondycji intelektualnej,
- ✓ zapewnienie dostępu do kultury i rekreacji,
- ✓ wspieranie w rozwiązywaniu indywidualnych problemów uczestników,
- ✓ budowanie więzi międzypokoleniowej.

Dom Dziennego Pobytu dla Osób Starszych przy Caritas 75-061 Koszalin ul. Bp.

Domina 8 , nr tel.94 342-36-90

- ✓ Prowadzi różnego rodzaju zajęcia, w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb społecznych podopiecznych, takie jak: poczucie bezpieczeństwa, przynależności, uznania, utrzymywania stosunków towarzyskich i duchowej satysfakcji.
- ✓ Zapewnia opiekę seniorom w godzinach od 9.00 do 14.00. Seniorzy mogą codziennie skorzystać z 2 posiłków (śniadania i obiady).
- ✓ Dom pozwala na aktywne spędzenie czasu, rozwijanie pasji i zainteresowań uczestników.

7. Środowiskowe Domy Samopomocy

Środowiskowe Domy Samopomocy pełnią rolę ośrodków wsparcia dziennego pobytu i realizują zadania opiekuńczo – terapeutyczno – rehabilitacyjne. Przeznaczone są dla osób w wieku od 18 do 60 lat (w przypadkach szczególnie uzasadnionych dla osób starszych), mających trudności w samodzielnej egzystencji i funkcjonowaniu społecznym. Działalność Środowiskowych Domów Samopomocy finansowana jest w całości z budżetu Wojewody Zachodniopomorskiego.

Środowiskowe Domy Samopomocy prowadzą:

- ✓ terapię zajęciową indywidualną i grupową,
- ✓ rehabilitację psychospołeczną,
- ✓ motywują chorego do aktywności w pełnieniu ról społecznych i zawodowych,
- ✓ wspierają w sytuacjach kryzysowych,
- ✓ organizują w środowisku pomoc ze strony rodziny,
- ✓ stosują różne formy integracji poprzez zajęcia rekreacyjne, sportowe i kulturalne.

Na terenie Miasta Koszalina funkcjonują 3 środowiskowe domy samopomocy:

- Środowiskowy Dom Samopomocy Filia „Odrodzenie” (25miejsc),

75-322 Koszalin ul. Odrodzenia 34, nr tel. 94 341-92-71.

- Środowiskowy Dom Samopomocy Filia „Przyszłość” (30 miejsc), 75-210 Koszalin ul. Zwycięstwa 119, nr tel. 94 341-92-93.
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie (39 miejsc), 75-323 Koszalin ul. Budowniczych 6, nr tel. 94 345-08-53

8. Teleopieka

1 czerwca 2017 r. Miasto Koszalin wprowadziło usługę teleopieki. Mogą z niej skorzystać wszyscy chętni mieszkańcy Koszalina, którzy ukończyli 75 rok życia.

Uruchomienie usługi teleopieki dla mieszkańców Koszalina jest odpowiedzią na potrzeby i oczekiwania mieszkańców miasta. Teleopieka umożliwia funkcjonowanie w swoim środowisku zamieszkania osobom, które ze względu na wiek oraz stan zdrowia wymagają stałego monitoringu i pomocy innych. Zapewnia bezpieczeństwo i wsparcie osób samotnych pozostających w domu.

Usługa teleopieki polega na sprawowaniu opieki przez centrum monitoringu prowadzone przez firmę zewnętrzną przez 24 h, 7 dni w tygodniu, przyjmowaniu zgłoszeń SOS od podopiecznych za pomocą czerwonego przycisku lub telefonu, wzywaniu Pogotowia Ratunkowego, Policji, Straży Miejskiej (w przypadku nagłej sytuacji zagrażającej życiu lub odniesionych przez seniora obrażeń), kontakcie z rodziną podopiecznego lub osobą wskazaną, celem udzielenia pomocy czy wsparcia.

Odpowiedzialnym za realizację usługi teleopieki jest Dom Pomocy Społecznej w Koszalinie.

Realizatorem usługi jest firma zewnętrzna wyłoniona w drodze zapytania ofertowego, która użycza nieodpłatnie podopiecznemu sprzęt w postaci opaski na nadgarstek z tzw. „czerwonym przyciskiem” SOS oraz telefon komórkowy z modułem łączności Bluetooth wraz z instrukcją obsługi.

Na koniec 2017 roku z tej formy pomocy skorzystały 22 osoby starsze.

Wnioski na realizację usługi dostępne i przyjmowane są w siedzibie Domu Pomocy Społecznej „ Zielony Taras” w Koszalinie przy ul. L. Teligi 4, nr tel. 94 717-05-35, 94 717-08-90. Dodatkowe informacje oraz wnioski znajdują się na stronie internetowej: dps.koszalin.ibip.pl.

9. Koszalińska Koperta Życia

Wprowadzona w 2017 r. Akcja „ Koszalińska Koperta Życia” skierowana jest do osób starszych i samotnych, szczególnie tych przewlekle chorych, które ukończyły 75 lat i są mieszkańcami Koszalina. Polega na umieszczeniu w specjalnie przygotowanych kopertach najważniejszych informacji o osobie, o stanie zdrowia, przyjmowanych lekach, alergiach na leki, kontaktach do najbliższych itp. Pakiet z takimi informacjami umieszczany jest na wewnętrznej stronie drzwi wejściowych mieszkania.

Program ma umożliwić służbom ratowniczym pozyskanie szybkiej i wiarygodnej informacji o osobie potrzebującej pomocy. Dla mieszkańców Koszalina przygotowano 3200 pakietów Koszalińskiej Koperty Życia. Koperty zostały przekazane osobom starszym za pośrednictwem: Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, Koszalińskiego Centrum Wolontariatu, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie, Domu Pomocy Społecznej Zielony Taras w Koszalinie, Urzędu Miejskiego w Koszalinie.

Pakiet Koszalińskiej Koperty Życia składa się z :

- koperty plastikowej A5, do zamocowania na wewnętrznej stronie drzwi wejściowych do mieszkania,
- naklejki (do umieszczenia w korytarzu na szafce, lustrze itp.) informującej, że w tym mieszkaniu znajduje się „Koszalińska Koperta Życia”,
- karty informacyjnej, w której będą umieszczone najważniejsze informacje o osobie, o jej stanie zdrowia, przyjmowanych lekach, alergiach na leki,

kontaktach do najbliższych i itp.

- ulotki informacyjnej, w której zawarty jest instruktaż wypełnienia karty informacyjnej,
- Karty ICE- w nagłym wypadku (do noszenia np. w portfelu)

Koszalińska Koperta Życia dostępna jest u lekarza rodzinnego w następujących przychodniach:

1. Przychodnia Lekarska „VITA” al. Monte Cassino 13 Koszalin
2. Zakład Opieki Zdrowotnej „PANACEUM” ul. Krzyżanowskiego 1 Koszalin
3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „TWOJE ZDROWIE” ul. Kościuszki 7 Koszalin
4. „MEDICAL BETA” ul. H. Modrzejewskiej 15 Koszalin
5. Centrum Medyczne „BETA” Tarnowski ul. Traugutta 31/3 Koszalin
6. Nasz Zakład Opieki Zdrowotnej „RODZINA” ul. Lelewela 7 Koszalin
7. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MSW” ul. Szpitalna 2 Koszalin
8. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SALVITA” s.c. ul. Kolejowa 71 Koszalin
9. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PULS” ul. Św. Wojciecha 1 Koszalin
10. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PROFILAKTYKA” Paweł Stanisławski ul. Staszica 8 Koszalin
11. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „NA SKARPIE” ul. Spokojna 48 Koszalin
12. Wojskowa Specjalistyczna Przychodnia Lekarska Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej ul. Zwycięstwa 204 a Koszalin
13. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „CORDIS” ul. Kościuszki 7 Koszalin
14. „SANATUS” Poradnia Lekarzy Rodzinnych ul. Żwirowa 10 Koszalin
15. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia CLINIKA, ul. Okulickiego 24 A Koszalin
16. Zespół Lekarza Rodzinnego ELKAP, ul. Zakole 1A Koszalin

17. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Art.-Med.” ul. Św. Wojciecha 1
Koszalin

Informacje na temat Koszalińskiej Koperty Życia dostępne są na stronie www.koszalin.pl . Więcej informacji można uzyskać w Wydziale Kultury i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Koszalinie ul. Mickiewicza 26, nr tel. 94 348-87-16.

10. Program Koszalińska Karta Seniora

Program Koszalińska Karta Seniora został przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Koszalinie XVII/210/2016 z dnia 28 stycznia 2016 roku. Wszedł w życie 01 kwietnia 2016 r. Skierowany jest do mieszkańców Koszalina, którzy ukończyli 60 rok życia.

Program ma na celu:

- zwiększenie dostępu do usług publicznych poprawiających jakość życia seniorów,
- podniesienie aktywności i sprawności seniorów, poprzez zwiększenie dostępności do dóbr kultury oraz zachęcanie do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i edukacyjnych,
- umożliwienie seniorom rozwoju pasji i zainteresowań oraz aktywnego spędzania czasu wolnego,
- kształtowanie pozytywnego wizerunku koszalińskich seniorów.

Do udziału w Programie mogą przystąpić podmioty, które w ramach prowadzonej przez siebie działalności i realizowanych usług wyrażą wolę stosowania ulg na rzecz seniorów : samorządowe instytucje kultury, jednostki prowadzące działalność z zakresu edukacji, kultury, sportu i rekreacji niepowiązane z samorządem wyrażające chęć włączenia się do Programu, przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą deklarujący uczestnictwo w Programie.

W okresie od 01 kwietnia 2016 r. do 31 grudnia 2017 r. wydano 11 513 Kart Seniora. Chęć oferowania ulg i zniżek dla seniorów zadeklarowały 124 podmioty. Z branży: kultury, sportowo- rekreacyjnej, edukacyjnej, sklepy spożywcze, piekarnie

i ciastkarnie, bary, kawiarnie i restauracje, sklepy przemysłowe i odzieżowe, gabinety stomatologiczne, zakłady optyczne, gabinety fizjoterapii i medycyny naturalnej, sklepy ze sprzętem rehabilitacyjnym, zakłady kosmetyczne, zakłady fryzjerskie, sanatoria i turystyka, usługi ogólne i budowlane, usługi prawne, usługi bankowe, usługi motoryzacyjne.

Wnioski o wydanie Karty Seniora przyjmowane są w Kancelarii Urzędu Miejskiego w Koszalinie ul. Rynek Staromiejski 6-7.

Informacje nt. Programu oraz wnioski o wydanie Karty dostępne są na stronie www.koszalin.pl w zakładce Koszalińska Karta Seniora lub w Wydziale Kultury i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Koszalinie ul. Mickiewicza 26, nr tel. 94 348-87-16.

V. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA KOSZALIŃSKICH SENIORÓW

1. Koszalińska Rada Seniorów- siedziba 75-313 Koszalin ul. Łużycka 30/5 nr tel. 94 342-74-04

Została powołana Uchwałą Nr XLVIII/689/2014 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 25 września 2014 r. Rada rozpoczęła działalność 31 marca 2015 roku.

Cele powołania Rady Seniorów

- zwiększenie działań poprawiających komunikację pomiędzy samorządem, a mieszkańcami miasta, w tym szczególnie seniorami,
- włączenie osób starszych w życie społeczne, zaktywizowanie oraz wykorzystanie ich potencjału, doświadczenia i kreatywności,
- ułatwienie codziennego życia seniorów w Koszalinie,
- możliwość konsultowania danych dokumentów, zgłaszania uwag oraz zgłaszania własnych inicjatyw.

Zadania Koszalińskiej Rady Seniorów:

- współpraca z organami Miasta przy rozstrzyganiu spraw istotnych dla osób starszych,

- przedstawianie propozycji dotyczących krótko- i długoterminowych działań na rzecz osób w wieku senioralnym,
- opiniowanie projektów uchwał Rady Miejskiej w Koszalinie, dotyczących osób starszych;
- podejmowanie działań na rzecz integracji osób starszych ze społecznością lokalną oraz umacnianie więzi międzypokoleniowych,
- propagowanie wśród seniorów aktywności w zakresie kultury, rekreacji, turystyki i edukacji w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu,
- współpraca z organizacjami i instytucjami społecznymi, działającymi na terenie Koszalina, w sprawach planowania i podejmowania działań na rzecz osób starszych,
- upowszechnianie wiedzy o potrzebach, prawach i możliwościach osób starszych,
- upowszechnianie informacji o podejmowanych działaniach na rzecz osób w wieku senioralnym,
- przełamywanie stereotypów na temat starości oraz budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych.

Skład Rady:

- Zgodnie ze Statutem Koszalińska Rada Seniorów liczy 15 osób:
- 3 przedstawicieli Rady Miejskiej w Koszalinie
- 3 przedstawicieli Prezydenta Miasta Koszalina
- 1 przedstawiciel Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Politechnice Koszalińskiej,
- 8 osób pochodzących z publicznego naboru.

Działania Koszalińskiej Rady Seniorów:

W 2015 roku Koszalińska Rada Seniorów jako 1 z 10 Rad z Polski została zakwalifikowana do udziału w Projekcie „Zoom na Rady Seniorów. Uniwersytet Obywatelski”, którego realizatorem było Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę” z Warszawy. Od września do grudnia 2015 roku członkowie Rady brali udział w trzech

wyjazdowych zjazdach szkoleniowo- warsztatowych organizowanych w Warszawie. Poprzez udział w projekcie Rada wzmocniła swoje kompetencje we współpracy z samorządem i społecznością lokalną oraz opracowała plan działania tworząc konkretne rozwiązania w obszarach skierowanych do osób starszych.

Rada skoncentrowała swoje działania na rozwiązaniach systemowych, wspierających seniorów – Koszalińska Karta Seniora, wprowadzaniu nowoczesnych technologii w opiece całodobowej- Teleopieka, powołaniu punktów informacyjno – konsultacyjnych dla osób starszych.

Koszalińska Rada Seniorów aktywnie pracowała przy projektach z Budżetu Obywatelskiego.

2. Uniwersytety Trzeciego Wieku

Uniwersytety Trzeciego Wieku są jednostkami ogólnouczelnianymi. Powstały z myślą o aktywizacji intelektualnej i społecznej seniorów. Członkiem UTW może zostać osoba w wieku emerytalnym, która chce poszerzać własne umiejętności i wiedzę, czynnie uczestniczyć w życiu społecznym oraz poznawać nowych ludzi. Zajęcia realizowane są w formie wykładów, warsztatów, lektoratów języków obcych. Na terenie Koszalina działają dwa uniwersytety Trzeciego Wieku.

Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Politechnice Koszalińskiej

Biuro UTW mieści się w budynku Politechniki Koszalińskiej (pokój 22A, parter),
75-453 Koszalin ul. Śniadeckich 2, nr tel. 94 347-86-73 czynne w środy po wykładzie.

Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej.

Biuro UTW mieści się w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Koszalinie
75-582 Koszalin ul. Leśna 1, nr tel. 94 342-67-66 czynne w godz. 8.00-15.00 w dni robocze tj. od poniedziałku do piątku.

Uniwersytety zrzeszają razem 860 słuchaczy.

Do głównych zadań Uniwersytetów należą:

- aktywizacja intelektualna, społeczna i fizyczna słuchaczy,

- nabywanie i poszerzanie wiedzy, umiejętności i kompetencji z różnych dziedzin,
- rozwijanie i zainteresowań,
- podtrzymanie więzi społecznych i komunikacji międzyludzkiej,
- szerzenie profilaktyki zdrowotnej 50+.

Uniwersytety realizują swoją działalność poprzez:

- wykłady, seminaria, warsztaty, dyskusyjne, ćwiczenia, konferencje naukowe, prelekcje, prezentacje multimedialne, panele dyskusyjne, ćwiczenia,
- spotkania z osobistościami życia naukowego, społecznego, politycznego i kulturalnego,
- zajęcia praktyczne z zakresu kultury fizycznej i rekreacyjnej, wycieczki turystyczne i krajoznawcze,
- rozwijanie działalności w zespołach zainteresowań,
- współpraca z organizacjami, stowarzyszeniami działającymi na rzecz społeczności akademickiej,
- wydawanie zbiorów własnej twórczości.

Słuchacz Uniwersytetu Trzeciego Wieku otrzymuje indeks, w którym rejestrowane jest uczestnictwo w zajęciach oraz jego szczególne osiągnięcia.

Zapisy na UTW odbywają się raz do roku. Posiadacze indeksu mają zagwarantowany udział w zajęciach UTW w roku kolejnym, wystarczy, że w wyznaczonym czasie potwierdzą chęć dalszego uczestnictwa w zajęciach i dokonają niezbędnej opłaty rocznej. Nowych słuchaczy przyjmuje się w zależności od liczby wolnych miejsc.

3. Miejskie jednostki kultury i sportu

Koszalińska Biblioteka Publiczna 75-405 Koszalin Plac Polonii 1, nr tel. 94 348-15-40

Oferuje dla koszalińskich seniorów następujące działania:

- Kursy komputerowe dla seniorów mające na celu zapoznanie z Internetem i obsługą komputera, prowadzone są przez bibliotekę od 7 lat. Kurs trwa 2,5 miesiąca (34 godzinny) i obejmuje zagadnienia związane z podstawami obsługi komputera, Microsoft Office Word, wyszukiwanie informacji w Internecie, komunikatory skype, gadu-gadu, poczta elektroniczna.
- Spotkania Dyskusyjnych Klubów Książki: czytelnicy raz w miesiącu spotykają się i dzielą się swoimi wrażeniami z przeczytanej lektury.
- Koła zainteresowań. W dwóch filiach bibliotecznych odbywają się spotkania pań, które spędzają czas w bibliotece przy dobrej książce i robótkach ręcznych. Panie polecają sobie przeczytane lektury, poznają różne techniki zdobienia oraz wymieniają się ściągami szydełkowymi i na drutach.
- Koncerty muzyczne. Filia biblioteczna nr 8 nawiązała współpracę z Zespołem Szkół Muzycznych w Koszalinie i cyklicznie uczniowie tej szkoły grają dla czytelników.
- Spotkania dla osób niedowidzących w Wypożyczalni Książki Mówionej. Od wielu lat w każdą środę odbywają się spotkania tematyczne osób starszych i słabo widzących. Są to spotkania świąteczne, prezentacje nowości książkowych lub przygotowane przez pracowników (na podstawie kalendarza rocznic) spotkania prezentujące sylwetki pisarzy, piosenkarzy lub kompozytorów.
- Książki z dużą czcionką i audiobooki. Z myślą o osobach starszych w filiach Koszalińskiej Biblioteki Publicznej gromadzone są książki z powiększonym drukiem. Czytelnikom oferuje się około 1900 tytułów książek nagranych w formacie mp3 i audio.

Centrum Kultury 105 75-001 Koszalin ul. Zwycięstwa 105 Koszalin, nr tel. 94 347-57-01

Stosuje zniżki na bilety do kina Kryterium oraz prowadzi dla Seniorów zajęcia

w ramach amatorskiego ruchu artystycznego.

Działania amatorskiego ruchu artystycznego:

- warsztaty plastyczne
- zajęcia taneczne „Szyk” dla pań
- Zajęcia taneczne 50+ dla pań
- koncerty w ramach „ Scent Seniora”
- zajęcia chóru „Frontowe Drogi”
- Zajęcia grupy recytatorskiej „ Proscenium”
- Przegląd zespołów śpiewaczych „ Złota Jesień”
- Angielski dla dorosłych
- Zajęcia nauki gry na gitarze i pianinie (lekcje indywidualne)
- Klub twórców Ludowych i Rękodzieła Artystycznego
- Teatr Zwierciadło
- Muzyczne wspomnienia czyli karaoke dla seniorów- impreza niebiletowana
- Koncerty w Parku Różanym- impreza niebiletowana

Kino Kryterium:

- karnety na seanse w ramach Dyskusyjnego Klubu Filmowego
- bilety na filmy proponowane w bieżącym repertuarze kina
- bilety na seanse eventowe
- bilety na retransmisje (min. Opera, Teatr)

Bałtycki Teatr Dramatyczny 75-001 Koszalin Plac Teatralny 1, nr tel. 94 342-20-58

Oferuje dla seniorów bilety ulgowe na wszystkie spektakle BTD.

Muzeum 75-420 Koszalin ul. Młyńska 37-39, nr tel. 94 343-20-11

Seniorzy mogą bezpłatnie uczestniczyć w organizowanych przez Muzeum imprezach plenerowych, takich jak Noc Muzeów, Jarmarki Jamneńskie oraz w odczytach i imprezach okolicznościowych (np. dzień wolnej sztuki).

W każdą drugą sobotę miesiąca w muzeum odbywają się giełdy kolekcjonerskie, podczas których swoje zbiory prezentują przede wszystkim osoby dojrzałe. Wstęp na giełdę jest bezpłatny.

Filharmonia Koszalińska 75-400 Koszalin ul. Piastowska 2, nr tel. 94 342-36-96

Stosuje dla seniorów ulgi w sprzedaży biletów na:

- koncerty piątkowe,
- koncerty edukacyjne,
- Międzynarodowy Festiwal Organowy

Zarząd Obiektów Sportowych w Koszalinie 75-436 Koszalin ul. Rolna 14, nr tel. 94 721-60-10

W zasobach ZOS w Koszalinie znajdują się miejsca i obiekty sportowe, z których mogą korzystać zarówno młodzi i starsi mieszkańcy Koszalina.

- ul. Podgrodzie- „Sportowa Dolina” to miejsce do wypoczynku, rekreacji, zabawy, uprawiania sportu. Bogata oferta Doliny jest dostosowana do potrzeb zarówno małych, jak i dużych koszalinian. Ciekawie spędzają tu czas całe rodziny – dziadek i babcia, tata i mama oraz dzieci w każdym wieku
- ul. Sybiraków-„Wodna Dolina” – kąpielisko, plaża, Wakepark
- ul. Głowackiego 3-5 – Basen kryty –kompleks sportowo – rekreacyjny, składający się z hali i basenu
- ul. Rolna- Park Wodny. Dbając o zdrowie i kondycję fizyczną seniorów Park Wodny oferuje koszalińskim seniorom zniżki na pobyt w strefie rekreacyjnej oraz na basenie sportowym Aqua Senior 55+ oraz Senior Relax 55 +.
- ul. Andersa 16- Korty tenisowe

Stadiony Sportowe:

- ul. Fałata 34- Stadion im. St. Figasa
- ul. Andersa 16-Stadion „Bałtyk”

Hale sportowe:

- ul. Śniadeckich 4-Hala widowiskowo-sportowa
- ul. Głowackiego 3-5
- ul. Orla 14
- ul. Fałata 34- Hala „Gwardia”

Orliki:

- Osiedle Jamno- Łabusz
- Osiedle Raduszka
- Osiedle Unii Europejskiej
- Osiedle Wenedów
- Osiedle Tysiąclecia

Obiekty sportowe zarządzane przez Zarząd Dróg i Transportu oraz Zarząd Budynków Mieszkalnych.

Zarząd Dróg i Transportu w Koszalinie 75-815 Koszalin ul. Połczyńska 24,
nr tel. 94-311-80-60

Boiska :

- ul. Lechicka – boisko asfaltowe
- ul. Sikorskiego teren rekreacyjno-sportowy – plac zabaw + boisko
- ul. Sucharskiego – boiska z trybunami
- ul. Giełdowa – duże trawiaste boisko
- ul. Giełdowa – małe trawiaste boisko
- ul. Spasowskiego boisko z trybunami
- ul. Na Skarpie – boisko trawiaste
- Góra Chełmska- stadion
- ul. Łubinów Plac integracyjny – plac zabaw, siłownia i boisko do siatkówki plażowej
- ul. Holenderska na osiedlu Unii Europejskiej teren sportowo – rekreacyjny

- Park Rokosowo (naprzeciw pętli autobusowej) boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową
- ul. Lubiatońska teren rekreacyjno-sportowy – 2 boiska z nawierzchnią poliuretanową, 2 miejsca na ognisko, siłownia

Place zabaw (posiadające boiska, bądź urządzenia nadające się do użytkowania przez osoby dorosłe):

- ul. Piłsudskiego „Jacek i Agatka” – boisko z poliuretanu, gra w bule, siłownia plenerowa
- ul. Wańkowicza WULKAN – mini boisko do gry w koszykówkę
- ul. Robotnicza – boisko do koszykówki z kostki betonowej
- ul. Rodła – Grochowskiego- boisko poliuretanowe
- ul. Rodła – Baczewskiego- boisko poliuretanowe
- ul. Cedrowa „Misiowa Dolina” boisko – koszykówka i siatkówka, sztuczna trawa
- ul. Holenderska Unii Europejskiej – plac integracyjny z mini siłownią
- ul. Podgórna- mini scena z ławkami, siłownia
- ul. Rybacka-Spokojna- siłownia plenerowa
- ul. Bosmańska – siłownia plenerowa
- Góra Chełmska-Las Komunalny – miejsce piknikowe
- ul. Słowików-Skowronków – zieleniec
- ul. Kopernika – siłownia

Pozostałe:

- ul. Raławicka – Stawisińskiego – miejski wybieg dla psów
- ul. Rolna- Piknik Park z ławkami (obiekt w trakcie realizacji) – boisko do gry w bule

Zarząd Budynków Mieszkalnych 75-815 Koszalin ul. Połczyńska 24, nr tel. 94 340-91-06

W zasobach ZBM w Koszalinie dla osób starszych są w dyspozycji ogólnodostępne miejsca i urządzenia:

- ul. Giełdowa- stół piknikowy z ławeczkami

- ul. Ruszczyca- urządzenia do ćwiczeń przy placu zabaw

4. Organizacje pozarządowe

Na terenie Gminy Miasta Koszalina działa około 30 organizacji pozarządowych , których działania mają na celu niesienie pomocy seniorom oraz zaangażowanie osób starszych w aktywny udział w życiu społecznym.

Organizacje pozarządowe działają na rzecz osób starszych poprzez:

- uczestnictwo w różnych formach życia społecznego, kulturalnego i gospodarczego,
- rozwijanie i propagowanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających integrowaniu osób starszych ze środowiskiem,
- rozwijanie zdolności i zainteresowań,
- promocję wolontariatu osób starszych,
- przeciwdziałanie wykluczeniu osób starszych z życia gospodarczego i politycznego,
- upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i turystyki ,
- niesienie pomocy socjalnej, rehabilitacyjnej, terapeutycznej,
- działania w środowisku osób młodych na rzecz postrzegania osób starszych jako równoprawnych partnerów w życiu rodzinnym, samorządowym, gospodarczym i politycznym,
- integrację środowiska,
- działalność charytatywną.

W ramach działań statutowych organizacje pozarządowe proponują seniorom aktywne zajęcia oraz efektywne spędzanie czasu wolnego. Seniorzy organizują wycieczki krajoznawcze i zagraniczne, pikniki, spotkania okazjonalne z okazji Dnia Babci i Dziadka, Dnia Kobiet, Dnia Matki, Dnia Seniora, spotkania wigilijne, wieczorki taneczne, zabawy karnawałowe, wyjścia do teatru i filharmonii. Inną formą pomocy jest pomoc uboższym seniorom w formie paczek żywnościowych oraz posiłków.

Organizacje pozarządowe, które w ramach działalności statutowej realizują działania na rzecz osób starszych:

- ✓ Koszaliński Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- ✓ Stowarzyszenie Dzieci Wojny- Oddział w Koszalinie,
- ✓ Stowarzyszenie Rodzin Katyńskich w Koszalinie,
- ✓ Związek Piłsudczyków RP – Towarzystwo Pamięci Józefa Piłsudskiego
- ✓ Polski Związek Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych
- ✓ Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej
- ✓ Związek Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej
- ✓ Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Wołyński
- ✓ Związek Sybiraków Koło Miejskie w Koszalinie
- ✓ Związek Żołnierzy Wojska Polskiego
- ✓ Stowarzyszenie Żołnierzy 8 Dywizji im. Bartosza Głowackiego
- ✓ Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych,
- ✓ Stowarzyszenie Koszalińskie Centrum Wolontariatu,
- ✓ Stowarzyszenie VivaMy,
- ✓ Pracownia Pozarządowa,
- ✓ Caritas Diecezji Koszalińsko- Kołobrzesckiej,
- ✓ Dom Miłosierdzia,
- ✓ Fundacja „ Zdążyć z miłością”,
- ✓ Fundacja Na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Nowe Życie”
- ✓ Fundacja Infomedic „ Nie zapomnij o mnie,
- ✓ Spółdzielnia Socjalna „ Opieka Ty i Ja”
- ✓ Polski Czerwony Krzyż,
- ✓ Polski Komitet Pomocy Społecznej,
- ✓ Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Koszalińskie,

- ✓ Stowarzyszenie „Lechici”
- ✓ Stowarzyszenie Śpiewacze „Śródmieście” w Koszalinie
- ✓ Stowarzyszenie Krzewienia Kultury Muzycznej „FRAZA”

Adresy oraz numery telefonów organizacji pozarządowych dostępne są w biuletynie informacji publicznej bip.koszalin.pl w zakładce- informacje dotyczące organizacji pozarządowych.

5. Rady Osiedli

Na terenie Miasta Koszalina działa 17 rad. Rady Osiedli działające w Koszalinie organizują dla osób starszych pikniki oraz imprezy kulturalno- rekreacyjne oraz spotkania okolicznościowe z okazji Dnia Babci i Dziadka, Dnia Matki, „Andrzejek” itp. Działania na rzecz koszalińskich seniorów realizowane są również w klubach osiedlowych przy spółdzielniach mieszkaniowych.

Tabela 16. Kluby seniora w Koszalinie.

Lp.	Nazwa Klubu	Adres	Nr telefonu
1	Klub „Bałtyk” Koszalińskiej Spółdzielni Mieszkaniowej Na Skarpie	ul. Spokojna 48 Koszalin	94 343-04-51
2	„Nasz Dom” Klub Koszalińskiej spółdzielni Mieszkaniowej Nasz Dom	ul. Zwycięstwa 148 Koszalin	94 342-64-97
3	„Przylesie” Klub osiedlowy Koszalińskiej Spółdzielni Mieszkaniowej Przylesie	ul. K. Makuszyńskiego 2 Koszalin	94 345-30-68
4	„Kanion” Klub osiedlowy Koszalińskiej Spółdzielni Mieszkaniowej Przylesie	ul. J. Krzyżanowskiego 26 Koszalin	94 343-50-52
5	Klub Seniora przy Radzie Osiedla Tysiąclecia	ul. Projektantów 1 Koszalin	94 343-35-30
6	Klub Seniora „Zacisze”	ul. Ruszczycy 14 Koszalin	94 318-04-82
7	Klub seniora przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych	ul. Jedności 5 Koszalin	94 342-39-56

VI OBSZARY PROBLEMOWE

1. Profilaktyka zdrowotna

Starzenie się ludności Polski, regionu oraz Koszalina stanowi istotne wyzwanie dla systemu opieki zdrowotnej. Wzrost liczby osób starszych wiąże się ze zwiększeniem obciążenia systemu ochrony zdrowia kosztami opieki nad tą grupą ludności. Ze względu na rosnący odsetek osób starszych, coraz ważniejsze staje się wspieranie idei starzenia się w zdrowiu. Priorytetowa staje się poprawa dostępności opieki zdrowotnej dla osób w podeszłym wieku, w tym rozwój infrastruktury opieki geriatrycznej czy długoterminowej, oraz zapewnienie dostępu do odpowiednio przeszkolonego personelu medycznego w zakresie opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi. W związku z sukcesywnym pogarszaniem się stanu zdrowia u osób w podeszłym wieku istnieje potrzeba zwiększania świadomości osób starszych i ich rodzin w zakresie problematyki prozdrowotnej i chorób najczęściej występujących. Ponadto należy umożliwić osobom starszym lepszy dostęp do rehabilitacji i świadczeń opiekuńczo- leczniczych.

2. Bezpieczeństwo i pomoc społeczna

Jedną z najbardziej istotnych potrzeb człowieka jest potrzeba bezpieczeństwa, zapewniająca jego harmonijny i wszechstronny rozwój. Osoby starsze to osoby o szczególnych predyspozycjach psychicznych: ufne, życzliwe, otwarte, często nieposiadające dostatecznej wiedzy pozwalającej na właściwą ochronę przed zagrożeniami. Decyduje to o tym, iż często stają się one ofiarami wypadków, przestępstw oraz innych niebezpieczeństw, stanowiących zagrożenie dla ich życia, zdrowia lub mienia. W związku z powyższym należy osoby starsze otoczyć szczególną opieką przekazując im wiedzę na temat istniejących zagrożeń, aby mogli oni świadomie i rozważnie reagować, kiedy znajdą się w sytuacji zagrażającej ich bezpieczeństwu.

Z roku na rok wzrasta liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Konieczność sięgania po pomoc społeczną spowodowana jest zbyt niskim uposażeniem emerytalnym, jak również spadkiem liczby osób starszych żyjących w rodzinach. Są to zazwyczaj osoby samotne, prowadzące samodzielne gospodarstwa domowe.

3. Udział Seniorów w życiu społecznym

Dzięki wydłużaniu się ludzkiego życia i stałej poprawie jego jakości, w tym także stanu zdrowia, czas starości może być czasem aktywnej realizacji własnych pasji i marzeń. Starość nie musi być kojarzona z biernością, chorobą i niepełnosprawnością. W związku z tym należałoby podejmować działania zwiększające aktywność zarówno kulturalną, edukacyjną jak i społeczną osób starszych, mieszkających w Koszalinie.

Dużą rolę w tym zakresie mogą odegrać organizacje społeczne, które stanowią dobrą formę dla realizacji aktywności osób starszych. Przykładem są choćby Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Okręgowy w Koszalinie, Uniwersytety Trzeciego Wieku w Koszalinie, Stowarzyszenie VivaMy, Fundacja „Zdążyć z miłością”, kluby osiedlowe itp.

4. Komunikacja i integracja międzypokoleniowa

Jednym z najważniejszych czynników wpływających na jakość życia są relacje międzyludzkie. Istotną rolę pełni również komunikacja. Jest ona zjawiskiem polegającym na wzajemnym przekazywaniu sobie informacji. Podeszły wiek i związane z nim zmiany mogą utrudnić komunikację seniorów z otoczeniem. W związku z powyższym istotne jest podejmowanie działań zwiększających dostęp do informacji dla osób starszych oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku tej grupy osób. Z praktyki wynikającej ze współpracy ze środowiskami senioralnymi wynika, że poprawa społecznego wizerunku seniorów jest w znakomitym stopniu realizowana przy współpracy międzypokoleniowej. Dlatego też należy wspierać i inicjować

działania zmierzające do integracji środowisk senioralnych i młodych ludzi, a nawet dzieci.

Bardzo ważnym elementem problematyki senioralnej jest poprawa społecznego wizerunku seniorów i przeciwdziałanie dyskryminacji społecznej osób starszych, dlatego też należy tworzyć i wyróżniać miejsca przystosowane do potrzeb seniorów, w których mogą oni czuć się swobodnie, miejsca w których będą udzielane zniżki i rabaty oraz oferty i produkty dla osób starszych.

VII CELE PROGRAMU, KIERUNKI DZIAŁAŃ

CEL STRATEGICZNY 1 : PROWADZENIE POLITYKI SENIORALNEJ UKIERUNKOWANEJ NA JAK NAJDŁUŻSZĄ AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNĄ I RODZINNĄ OSÓB STARSZYCH					
Lp	Planowane działanie	Termin realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki	Planowani realizatorzy
Cel operacyjny 1. Tworzenie przyjaznej seniorom przestrzeni publicznej, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych					
1.1	Likwidacja barier architektonicznych, dostosowanie budynków użyteczności publicznej oraz infrastruktury drogowej do potrzeb osób starszych	2018-2022	-Środki zewnętrzne, - budżet Miasta	- Liczba inwestycji	- Miasto Koszalin
1.2	Dostosowywanie transportu publicznego do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych	2018-2022	-Środki zewnętrzne, - budżet Miasta	- Liczba działań dostosowujących transport do potrzeb osób starszych	- MZK
1.3	Doposażenie parków, skwerów i placów w	2018-2022	-Środki zewnętrzne,	-Liczba inwestycji	- Miasto Koszalin

	elementy małej architektury (ławki, kosze)		- budżet Miasta		
1.4	Dostosowanie oferty mieszkaniowej do możliwości finansowych, wieku i potrzeb poprzez umożliwienie zamiany mieszkań	2018-2022	-Bez nakładów finansowych	-Liczba zamian mieszkań	- ZBM
Cel operacyjny 2. Wspieranie aktywności osób starszych na poziomie lokalnym					
2.1	Organizacja kampanii społecznych i informacyjnych promujących aktywność seniorów	2018-2022	-Budżet Miasta, -środki własne NGO	- Liczba kampanii - liczba artykułów, reportaży	- Miasto Koszalin, - NGO, - UTW
2.2	Poszerzanie oferty kulturalnej z uwzględnieniem potrzeb osób starszych.	2018-2022	- Środki własne NGO - Budżet Miasta	- Liczba imprez kulturalnych, zrealizowanych na rzecz seniorów	- Miasto Koszalin - podmioty realizujące zadania z zakresu kultury, - NGO
2.3	Rozwój ruchu artystycznego starszego pokolenia.	2018-2022	-Środki własne NGO, -budżet miasta	-Liczba organizowanych konkursów, - liczba uczestników	- Miasto Koszalin, - DPS, -NGO, - UTW
2.4	Rozwój zainteresowań i pasji min. artystycznych, fotograficznych, tanecznych itp. oraz prezentowanie dorobku organizacji senioralnych	2018-2022	-Bez nakładu środków finansowych,	-Liczba kół zainteresowań, -liczba uczestników, -liczba wystaw, - liczba kiermaszów	- DPS, - UTW, - NGO, - DPS, - Kluby Seniora
2.5	Zwiększenie oferty edukacyjnej dla seniorów poprzez	2018-2022	-Bez nakładu środków finansowych	-Liczba wykładów, - liczba osób uczestniczących	- DPS, - UTW, - kluby

	organizację wykładów o różnej tematyce			w wykładach	seniora
2.6	Rozwijanie i wspieranie zajęć aktywności fizycznej wśród osób starszych poprzez organizację zajęć ruchowych i sportowych, organizację wycieczek krajoznawczych i turystycznych oraz imprez rekreacyjnych	2018-2022	- Środki własne NGO, - budżet miasta	- Liczba zajęć - liczba wycieczek - liczba imprez - liczba uczestników	- NGO, - organizacje sportowe i turystyczne, - ZOS, - kluby seniora
2.7	Wzrost aktywności osób starszych w sferze publicznej poprzez udział w obradach komisji i sesji Rady Miejskiej w Koszalinie	2018-2022	- Bez nakładów finansowych	- Liczba komisji i sesji z udziałem seniorów,	- Koszalińska Rada Seniorów
2.8	Wzrost aktywności seniorów poprzez udział w Budżecie Obywatelskim	2018-2022	- Bez nakładów finansowych	-Liczba złożonych projektów	- Koszalińska Rada Seniorów - Kluby Seniora, - Rady osiedli, - NGO
Cel operacyjny 3. Integracja międzypokoleniowa oraz poprawa wizerunku osób starszych					
3.1	Integracja środowisk osób starszych z organizacjami pozarządowymi i instytucjami (np. wymiana doświadczeń, wspólna organizacja Dnia Seniora oraz	2018-2022	-Bez nakładów finansowych	- Liczba spotkań. - liczba i rodzaje imprez, - liczba uczestników	- Miasto Koszalin, - DPS, - NGO, - spółdzielnie mieszkaniowe

	innych imprez dla seniorów i z ich udziałem)				
3.2	Promowanie tworzenia miejsc nieformalnych spotkań dla osób starszych.	2018-2022	- Budżet miasta, - środki własne NGO	- Liczba utworzonych Klubów Seniora	-Miasto Koszalin, - NGO, - spółdzielnie mieszkaniowe
3.3	Organizowanie szkoleń i kursów promujących poznawanie nowych technologii informatycznych, przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu (Internet, telefon komórkowy)	2018-2022	- Budżet miasta, - środki własne NGO	- Liczba szkoleń/kursów - Liczba uczestników	- Miasto Koszalin, -NGO, -UTW
3.4	Tworzenie szkolnych i przedszkolnych kół przyjaciół osób starszych oraz organizacja spotkań seniorów z dziećmi i młodzieżą szkolną	2018-2022	-Bez nakładów finansowych	- Liczba szkół i przedszkoli, w których utworzono koła, - liczba spotkań seniorów z młodzieżą	- Miasto Koszalin, -placówki oświatowe, - DPS
3.5	Organizowanie kampanii społecznych wzmacniających wizerunek osób starszych np. prowadzenie audycji i wywiadów z udziałem seniorów	2018-2022	- Środki własne NGO	-Liczba kampanii, - liczba audycji, programów	NGO, - DPS, - Koszalińska Rada Seniorów, - media
3.6	Organizacja „Drzwi otwartych dla Seniora” w różnych instytucjach publicznych	2018-2022	-Bez nakładów finansowych	-Liczba instytucji organizujących „drzwi otwarte” dla seniorów - liczba zorganizowanych „drzwi otwartych”	- Miasto Koszalin, -NGO, - instytucje,

3.7	Inicjatywy lokalne skierowane do osób starszych lub realizowane przez osoby starsze	2018-2022	-Bez nakładów finansowych	- Liczba inicjatyw	-NGO, - DPS, - Koszalińska Rada Seniorów
3.8	Organizowanie imprez o charakterze międzypokoleniowym z udziałem całych rodzin	2018-2022	-Bez nakładów finansowych	- Liczba imprez Liczba uczestników	- Placówki oświatowe, - NGO, - kluby seniora - rady osiedli
3.9	Propagowanie idei wolontariatu na rzecz osób starszych.	2018-2022	- Budżet miasta, -środki własne NGO	- liczba wolontariuszy	- Miasto Koszalin, -NGO
3.10	Organizowanie imprezy ogólnomiejskiej „Dzień Seniora”	2018-2022	- Budżet miasta, - środki własne NGO	- liczba uczestników	- Miasto Koszalin, - Koszalińska Rada Seniorów, - NGO, - UTW, - uczelnie i placówki oświatowe

CEL STRATEGICZNY 2: ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA OSÓB STARSZYCH					
Lp.	Planowane działanie	Termin realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki	Planowani realizatorzy
Cel operacyjny 1. Rozszerzenie działań profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa osób starszych					
1.1	Organizowanie kampanii oraz prelekcji edukacyjno - informacyjnych na rzecz bezpieczeństwa osób starszych z	2018-2022	-Środki własne organizatorów spotkań	- Liczba kampanii, - liczba zorganizowanych spotkań, - liczba uczestników spotkań	- NGO - Policja, - Staż Miejska, - Straż pożarna, - kluby seniora

	cyklu „ Bezpieczny Senior”				
1.2	Poprawa poczucia bezpieczeństwa osób starszych poprzez wykorzystanie nowych rozwiązań ułatwiających życie np. sygnalizatory świetlne i dźwiękowe, odblaski, płytki z wypustkami dla niepełnosprawnych przy przejściach dla pieszych itp.	2018-2022	- Budżet Miasta, - środki zewnętrzne, - środki własne organizatorów	- Liczba wykonanych inwestycji, - liczba akcji	-Miasto Koszalin, - Policja
1.3	Działania na rzecz zapobiegania przemocy względem osób starszych	2018-2022	- Bez nakładów finansowych	- Liczba interwencji	- MOPR - Policja
1.4	Rozwój i wspieranie poradnictwa prawnego dla seniorów dotyczącego propagowania wiedzy na temat bezpieczeństwa zawierania umów oraz korzystania z praw konsumenta	2018-2022	-Budżet państwa, - Środki własne	- Liczba udzielonych porad	- Miasto Koszalin, - MOPR, - NGO
1.5	Propagowanie nauki pierwszej pomocy w nagłych wypadkach	2018-2022	-Bez nakładów finansowych	- Liczba zorganizowanych szkoleń - liczba przeszkolonych seniorów	-NGO, - Miasto Koszalin, -kluby seniora

1.6	Aktywizacja osób starszych do działań w zakresie skutecznej pomocy sąsiedzkiej tworzenie tzw. grup samopomocowych	2018-2022	-Bez nakładów finansowych	- Liczba utworzonych grup	- NGO
-----	---	-----------	---------------------------	---------------------------	-------

**CEL STRATEGICZNY 3 ROZWÓJ USŁUG SPOŁECZNYCH
ORAZ DOSTOSOWANIE SYSTEMU OPIEKI ZDROWOTNEJ DO POTRZEB
OSÓB STARSZYCH**

Cel operacyjny 1 Rozwój usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych i innych dostosowanych do potrzeb osób starszych

Lp.	Planowane działanie	Termin realizacji	Źródło finansowania	Wskaźniki	Planowani realizatorzy
1.1	Prowadzenia dziennych domów pobytu dla osób starszych oraz rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy	2018-2022	-Budżet Miasta, - środki własne NGO - budżet państwa	- Liczba dziennych domów pobytu, - liczba uczestników skierowanych do dziennych domów -Liczba utworzonych klubów seniora i innych miejsc, -liczba uczestników w klubach seniora	-Miasto Koszalin, - DPS - NGO, - spółdzielnie mieszkaniowe
1.2	Zapewnienie pobytu w domach pomocy społecznej różnego typu	2018-2022	-Budżet Miasta,	-Liczba osób skierowanych i umieszczonych w domach pomocy społecznej	MOPR
1.3	Realizacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	2018-2022	- budżet Miasta - środki zewnętrzne - środki własne NGO	-Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	- Miasto Koszalin, -MOPR -DPS - NGO

1.4	Realizacja usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach świadczeń długoterminowej opieki pielęgniarstwa	2018-2022	- bez nakładów finansowych	- Liczba osób korzystających z usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych, - liczba usług	- NFZ
1.5	Podnoszenie jakości usług opiekuńczych i dostosowanie ich do potrzeb (standaryzacja usług, specjalizacja kadry opiekuńczej)	2018-2022	-Budżet Miasta	-Liczba kursów, szkoleń, konferencji -Liczba osób uczestniczących w kursach, szkoleniach, konferencjach	- Miasto Koszalin, - MOPR, - DPS
1.6	Przygotowanie rodzin do pełnienia funkcji opiekuńczych (edukacja i motywowanie rodzin, do sprawowania opieki nad starszymi członkami)	2018-2022	- Środki własne NGO, - budżet miasta	-Liczba spotkań, zajęć, - liczba rodzin uczestniczących	- DPS, - NGO - placówki ochrony zdrowia (np. POZ)
1.7	Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym poprzez kontynuowanie usługi Teleopieki	2018-2022	-Budżet miasta, - środki zewnętrzne	-Liczba osób objętych usługą teleopieki	- Miasto Koszalin, - DPS
1.8	Wspieranie finansowe i rzeczowe osób	2018-2022	-Budżet państwa, - budżet	- Liczba osób korzystających z poszczególnych	- Miasto Koszalin, - MOPR,

	potrzebujących		miasta, - środki własne NGO	rodzajów świadczeń	- NGO
1.9	Zlecenie organizacjom pozarządowym zadań w obszarze wsparcia osób starszych (np. udzielanie pomocy żywnościowej)	2018-2022	- Budżet państwa, - budżet miasta, - środki własne NGO	- liczba organizacji pozarządowych, którym powierzono realizację zadań publicznych w obszarze wsparcia osób starszych, - rodzaj udzielonej pomocy, - liczba osób, której udzielono pomocy	- Miasto Koszalin, - NGO
1.10	Kontynuacja Programu Koszalińska Karta Seniora	2018-2022	-Budżet miasta,	- liczba wydanych kart - Liczba partnerów przyznających zniżki	-Miasto Koszalin, - partnerzy programu
1.11	Przygotowanie i uzupełnianie informatora o dostępnych formach pomocy dla seniorów	2018-2022	- Budżet miasta	- liczba informatorów	-Miasto Koszalin, -MOPR, -DPS
Cel operacyjny nr 2 Profilaktyka zdrowotna skierowana do osób starszych					
2.1	Organizacja kampanii społecznych, informacyjno-edukacyjnych na temat profilaktyki chorób najczęściej występujących u osób starszych	2018-2022	- Budżet miasta, - środki własne NGO	- Liczba kampanii profilaktyki zdrowotnej	-Miasto Koszalin, - DPS, -NGO, -UTW, -WSZ -kluby seniora
2.2	Realizowanie programów profilaktyki zdrowotnej dla osób starszych	2018-2022	Budżet miasta	- Liczba uczestników	- Miasto Koszalin

	(szczepienia przeciw grypie oraz inne programy w zależności od możliwości finansowych miasta)				
2.3	Organizowanie białych sobót i niedziel- porady, badania diagnostyczne.	2018-2022	-Bez nakładów finansowych	-Liczba zorganizowanych akcji - Liczba osób uczestniczących w badaniach, poradach	- NFZ
2.4	Zakup książek z dużą czcionką i zwiększenie oferty audiobooków	2018-2022	-Budżet Miasta	- Liczba zakupionych pozycji -Liczba audiobooków	- KBP

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Zakłada się, że realizatorami **Miejskiego Programu na rzecz osób starszych na lata 2018-2022** będą: Urząd Miejski w Koszalinie oraz jego jednostki organizacyjne, w tym: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie, Dom Pomocy Społecznej „ Zielony Taras” w Koszalinie, Centrum Kultury 105 w Koszalinie, Zarząd Obiektów Sportowych w Koszalinie, Koszalińska Biblioteka Publiczna im. Joachima Lelewela, Muzeum, Filharmonia Koszalińska im. Stanisława Moniuszki, Bałtycki Teatr Dramatyczny im. Juliusza Słowackiego w Koszalinie, przedszkola, szkoły oraz Koszalińska Rada Seniorów, uczelnie, podmioty działalności leczniczej, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, partnerzy biznesowi, spółdzielnie mieszkaniowe, rady osiedli, media, wolontariusze.

Lista realizatorów Programu jest otwarta.

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

Zakres realizacji działań ujętych w Programie w znacznej mierze uzależniony będzie od wielkości środków finansowych własnych pochodzących z budżetu miasta Koszalin, a także środków będących w dyspozycji organizacji pozarządowych i innych podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz osób starszych.

Podstawowymi źródłami finansowania Programu będą:

- budżet państwa,
- środki finansowe własne pochodzące z budżetu miasta Koszalin,
- środki zewnętrzne,
- środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne organizacji pozarządowych i innych podmiotów, w tym partnerów biznesowych.

Finansowanie zadań realizowanych przez miasto Koszalin objętych Programem zależne będzie od wysokości środków finansowych przewidzianych w każdym roku budżetowym oraz od ich pozyskania z innych źródeł.

X. KOORDYNACJA, MONITORING I EWALUACJA REALIZACJI PROGRAMU

Koordinacja, monitoring nad realizacją zadań w ramach Programu prowadzona będzie przez powołany zespół ds. monitoringu i ewaluacji Miejskiego Programu na rzecz osób starszych na lata 2018-2022. Zespół powołany będzie zarządzeniem Prezydenta Miasta Koszalina i funkcjonować będzie we współpracy z Koszalińską Radą Seniorów.

Sprawozdanie z realizacji Programu przedkładane będzie corocznie Komisji Spraw Społecznych Rady Miejskiej do 31 maja.